

اجلاس ژوئن ۲۰۰۴ شورای حکام

حدود یک ماه پس از اجلاس مارس ۲۰۰۴ شورای حکام، مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در ۱۸ فروردین ماه ۱۳۸۳ برابر با ۶ آوریل ۲۰۰۴ به جمهوری اسلامی ایران سفر و با مقامات ارشد نظام دیدار و گفتگو نمود. آقای البرادعی پس از دیدارهای خود، اظهار داشت: «با طرف ایرانی درخصوص یک برنامه اقدام و جدول زمانی حل و فصل موضوعات باقی مانده توافق شد. این برنامه اقدام، شامل مجموعه فعالیت‌هایی است که ایران باید اتخاذ نماید. ایران، تا پایان ماه آوریل اطلاعات خود درخصوص برنامه سانتریفیوژ و تا اواسط ماه مه نیز اظهارنامه‌های خود طبق پروتکل الحاقی را به آژانس ارائه خواهد نمود».

دو روز پس از سفر البرادعی به تهران، رئیس سازمان انرژی اتمی طی یک مصاحبه مطبوعاتی و به دنبال موافقت نامه بروکسل، آغاز تعلیق داوطلبانه ساخت و مونتاژ سانتریفیوژها توسط جمهوری اسلامی ایران را اعلام کرد. متعاقباً در ۱ خرداد ماه ۱۳۸۳ برابر با ۲۱ مه ۲۰۰۴، نماینده جمهوری اسلامی ایران در آژانس بین‌المللی انرژی اتمی اظهار نامه ۱۰۳۳ صفحه‌ای فعالیت‌های هسته‌ای ایران را برابر پروتکل الحاقی به آژانس تسلیم نمود. این اقدام نیز به دنبال موافقت نامه بروکسل انجام شد. همان گونه که در مقدمه فصل پنجم مورد اشاره قرار گرفت، مهم‌ترین تعهد سه کشور اروپایی در موافقت نامه بروکسل، به این شرح بود: «کار فعال برای شناسایی تلاش‌های ایران در اجلاس ژوئن ۲۰۰۴ شورای حکام به منظور عادی کردن اجرای پادمان‌ها و پروتکل الحاقی در ایران». در مقایسه با تعهدات وسیع ایران طبق موافقت نامه بروکسل، عادی کردن موضوع هسته‌ای ایران در آژانس می‌توانست یکی از تعهدات طرف اروپایی باشد. اما، سه کشور در این زمینه حتی تعهد قطعی نیز ندادند و صرفاً اظهار داشتند که در این خصوص به طور فعال کار خواهند کرد. با این وجود، نه تنها موضوع هسته‌ای ایران در اجلاس ژوئن ۲۰۰۴ شورای حکام از دستورکار خارج نشد، بلکه قطعنامه شدیدالحنی نیز علیه ایران در این اجلاس تصویب شد. کشورهای غربی و آمریکا حتی در دو اجلاس بعدی شورای حکام در سال ۲۰۰۴ یعنی سپتامبر و نوامبر نیز علیه ایران قطعنامه صادر کردند.

حتی اگر به این مورد به عنوان تعهدی از سوی سه کشور بنگریم، این تعهد درحالی صورت گرفت که تا آن مقطع تمامی فعالیت‌های مرتبط با غنی‌سازی در ایران به حالت تعلیق درآمده بود و پروتکل الحاقی نیز درحال اجراء بود. لذا، اساساً باقی ماندن موضوع هسته‌ای ایران در دستورکار شورای حکام هیچ ضرورت و منطقی نداشت که بخواهند آن را به عنوان یک امتیاز محسوب کرده و به ایران بفروشند.

پس از صدور قطعنامه ژوئن ۲۰۰۴، دبیر وقت شورای عالی امنیت ملی طی مصاحبه ای اعلام کرد: «تعهد ایران در تهران برای بحث غنی سازی، کوتاه مدت و داوطلبانه بود. تعهد ما این بود که غنی سازی نکنیم، هنوز هم نمی خواهیم غنی سازی انجام دهیم و گاز به سانتریفیوژ وارد کنیم. در بروکسل ما دامنه تعلیق را گسترش دادیم و قطعه سازی را متوقف کردیم، اما تعهدی که در بروکسل به اروپا دادیم از نظر ما تمام شده است. در بروکسل قرار بود که ایران دامنه تعلیق غنی سازی را گسترش دهد و اروپا نیز پرونده را ببندد، اما چون اروپا عمل نکرد ما هم متعهد نیستیم»^۱

لازم به توضیح است که مدیرکل آژانس بین المللی انرژی اتمی در گزارش خود که به این اجلاس شورای حکام ارائه گردید، همکاری های ایران با آژانس را به خوبی به تصویر می کشد. در این گزارش آمده است که پیشرفت های خوبی در اقدامات مورد توافق در خلال بازدید مدیرکل از تهران در اوایل آوریل ۲۰۰۴ حاصل شده است و آژانس از ارائه اظهار نامه های اولیه از سوی ایران مطابق با پروتکل الحاقی استقبال می کند. در بخش دیگری از گزارش تصریح شده است ایران در ارائه دسترس به مکان ها شامل کارگاه های واقع در سایت های نظامی در پاسخ به درخواست های آژانس همکاری نموده است. مدیرکل آژانس همچنین در گزارش خود نوشته است که آژانس توانسته است اجرای تعلیق فعالیت های مرتبط با غنی سازی در ایران را راستی آزمایی نماید. از طرف دیگر، در این گزارش موضوع منشأ آلودگی با غنای بالا و پائین و دامنه سانتریفیوژهای P^۱ و P^۲ برای درک بیشتر از برنامه هسته ای ایران، کلیدی خوانده شده اند.

نماینده جمهوری اسلامی در آژانس نیز با قرائت بیانیه ای در این اجلاس با اشاره به همکاری های گسترده ایران با آژانس، اظهار داشت که با همکاری های به عمل آمده آژانس پی خواهد برد اظهارات ایران همگی صحیح هستند.

جنبش عدم تعهد نیز با صدور بیانیه ای ضمن حمایت از برنامه هسته ای جمهوری اسلامی ایران، به همکاری های گسترده ایران با آژانس اشاره و موارد مورد تأیید آژانس در گزارش مدیرکل را احصاء نمود و توصیه کرد که موضوع هسته ای ایران از دستورکار شورای حکام خارج شود و این موضوع به صورت عادی درآید.

---

^۱ خبرگزاری مهر، کنفرانس مطبوعاتی دکتر حسن روحانی، ۱۳۸۳/۳/۳۰.

۱. گزارش مدیرکل آژانس درخصوص اجرای موافقت نامه پادمان در ایران^۱

الف) گاه شمار تحولات از مارس ۲۰۰۴

در ۶ آوریل ۲۰۰۴، مدیرکل و مقامات ارشد آژانس در تهران با رئیس جمهور ایران (آقای خاتمی)، معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان انرژی اتمی (آقای آقازاده)، دبیرشورایعالی امنیت ملی (دکتر روحانی) و وزیر امور خارجه (آقای خرازی) ملاقات و موضوعات پادمانی را مورد بحث و گفتگو قرار دادند. طی این گفتگوها، مقامات ایرانی نسبت به تسریع در همکاری با آژانس در مورد برخی از موضوعات باقی مانده که مدیرکل با نظر به پیشرفت نسبت به حل و فصل چنین مسائلی پیش از اجلاس ماه ژوئن ۲۰۰۴ شورای حکام معین نموده بود، توافق نمودند. بازدیدهایی که قرار بود در نیمه ماه مارس ۲۰۰۴ انجام شود، شامل بحث و گفتگو پیرامون برنامه هسته ای ایران، نهایتاً بین ۱۲ و ۲۳ آوریل ۲۰۰۴ انجام شدند. این مأموریت همچنین شامل یک بازدید توسط متخصصان فن آوری سانتریفیوژ آژانس از چند مکان مربوط به فعالیت های غنی سازی سانتریفیوژ P₂ ایران بود. همچنین آنان از برخی کارگاه های بخش خصوصی به منظور راستی آزمایی تعلیق مونتاژ سانتریفیوژ و تولید داخلی قطعات سانتریفیوژ در آن اماکن بازدید کردند. بین ۲۴ آوریل و ۵ می ۲۰۰۴، آژانس مبادرت به بازرسی از مرکز رآکتور تحقیقاتی تهران، آزمایشگاه های چندمنظوره جابرن حیان، تأسیسات تبدیل اورانیوم و آزمایشگاه تولید سوخت نمود. علاوه بر این بازرسی ها، پیرامون تجربیات قبلی ایران در زمینه تبدیل اورانیوم بحث و گفتگو به عمل آمد. از ۸ تا ۱۲ ماه می ۲۰۰۴، کارشناسان و متخصصان غنی سازی لیزر آژانس با هدف اصلی دریافت گاه شمار برنامه غنی سازی لیزر و ارزیابی صحت و کامل بودن اظهارنامه ایران در مورد این برنامه، به ایران سفر نمودند. بین ۱۴ و ۲۳ ماه می، بازرسان آژانس به فعالیت های راستی آزمایی و مهروموم نمودن قطعات سانتریفیوژ در نطنز در رابطه با تعلیق مبادرت نمودند و از UF₆ وارداتی نمونه برداری کردند و از کارخانه تولید آب سنگین اراک بازدید نمودند. از ۱۵ تا ۱۷ ماه می ۲۰۰۴ بنابه درخواست ایران، آژانس دونفر از کارکنان فنی خود را از بخش پادمان به ایران فرستاد تا اصول راهنما و فرم تهیه و ارائه اظهارنامه ها طبق مواد ۲ و ۳ پروتکل الحاقی را تشریح نمایند. در ۲۱ ماه می ۲۰۰۴ یک هیات ایرانی در وین با هیات آژانس دیدار کرد و پیرامون وضعیت موضوعات بحث شده با مدیرکل طی ملاقات ایشان در تهران در تاریخ ۶ آوریل ۲۰۰۴ گفتگو نمود. در نتیجه این ملاقات، یک روز بعد ایران و آژانس توانستند در مورد پیشنهاد آژانس پیرامون میزان

---

^۱ GOV/۲۰۰۴/۳۴, ۱ June ۲۰۰۴.

بازدیدها طی دوازده ماه آینده برای راستی آزمایی تعلیق تولید قطعات غنی سازی سانتریفیوژ گازی در ۹ سایت اعلام شده توسط ایران که در چنین فعالیت هایی مشارکت داشته اند، توافق نمایند. در ۲۱ ماه می ۲۰۰۴، ایران طبق مفاد پروتکل الحاقی اظهارنامه اولیه خود را ارائه نمود. در یادداشت مربوط به این اظهارنامه، ایران به آژانس اطلاع داد که چون ایران در ۱۸ دسامبر ۲۰۰۳ پروتکل الحاقی را امضاء نمود و داوطلبانه تصمیم گرفت تا به عنوان اقدام اعتمادساز آن را موقتاً اجراء نماید، ایران این اظهارنامه ها را پیش از تاریخ مقرر ۱۸ ژوئن ۲۰۰۴ و پس از درخواست مدیرکل آژانس طی سفرش به ایران در آوریل ۲۰۰۴ ارائه می نماید. همچنین در این یادداشت تصریح شده است که در تهیه این اظهارنامه طی این زمان محدود، هرگونه تلاش منطقی به عمل آمده تا اطلاعات تا آنجا که مرتبط و منطبق با مفاد پروتکل هستند در اختیار آژانس قرار گیرند.

ب) مسائل باقیمانده و گام های بعدی

واردات و ساخت قطعات سانتریفیوژ P۲: ایران اذعان دارد که برخی مگنت های مربوط به سانتریفیوژ P۲ را از تهیه کنندگان آسیائی وارد کرده و این که روتورها در ایران تولید شده اند. در ۳۰ ماه می ۲۰۰۴، ایران در مورد کمیت و منابع مگنت های وارداتی، مواد اولیه و برخی تجهیزات مربوطه به آژانس اطلاعاتی را ارائه داد. در حال حاضر، آژانس مشغول ارزیابی این اطلاعات می باشد. در پاسخ به پرسش های دیگر آژانس، ایران همچنین اظهار داشت که شرکت خصوصی نیز در مورد تهیه ۴۰۰۰ مگنت با ویژگی مناسب برای استفاده در سانتریفیوژهای P۲ با یک شرکت اروپائی مراداتی داشته است، ولی در واقع هیچ مگنتی توسط آن واسطه به ایران تحویل داده نشده است. علاوه بر این، طی گفتگوهای انجام شده با آژانس در تاریخ ۳۰ ماه می ۲۰۰۴ مالک شرکت خصوصی اذعان نمود که در مورد احتمال خرید بیش از ۴۰۰۰ مگنت از دلال مزبور تماس داشته است. نمونه های محیطی در کارگاه بخش خصوصی که گفته می شود در آنجا قطعات سانتریفیوژ P۲ تولید و مورد آزمایش قرار گرفته اند، آوری شده است و نتایج مربوطه هنوز آماده نشده است کارگاهی که در آن روتورها تولید شده بودند در تاریخ ۳۰ ماه مه ۲۰۰۴ مورد بازدید قرار گرفت.

منشأ آلودگی: همان گونه که در گزارشات قبلی مدیرکل اشاره گردید، ایران هنوز اصرار دارد که ذرات اورانیوم با غنای پائین و با غنای بالا خاطر آلودگی ناشی از قطعات وارداتی سانتریفیوژ P۱ می باشد. ایران اخیراً اطلاعات بیشتری درباره مکان هایی در ایران که تجهیزات و قطعات سانتریفیوژ P۱ به آن

مکان‌ها منتقل شده و همچنین اطلاعاتی دربارهٔ برخی زمان‌بندی‌های مربوطه ارائه کرده است. آژانس به گفتگو با کشوری که به نظر آژانس منشأ اکثر قطعات سانتریفیوژ غنی‌سازی می‌باشد و همچنین به گفتگو با بعضی از واسطه‌ها ادامه داده است. اطلاعات به دست آمده از این گفتگوها می‌تواند در حل برخی از موضوعات آلودگی مفید باشد. با این وجود، اگرچه اطلاعات اضافی درخواست شده و نمونه برداری برای راستی‌آزمایی آن اطلاعات لازم خواهد بود، براساس اطلاعاتی که اخیراً در دسترس قرار گرفته غیرمحمتمل است که آژانس بتواند به این نتیجه برسد که آلودگی اورانیوم -۲۳۵ با غنای ۳۶٪ که در شرکت کالای الکترونیک و فرآیند تکنیک یافت شده است به خاطر قطعاتی باشد که منشأ آن کشور مورد نظر باشد.^۱ آژانس مشغول بررسی طرق دیگر حل و فصل موضوع آلودگی، از جمله از طریق تماس با کشورهای دیگر می‌باشد.

طراحی UCF: همان‌گونه که در گزارش GOV/۲۰۰۴/۱۱ اشاره شد، ایران اظهار داشت که UCF براساس یک سری طراحی‌های تفصیلی و دیگر اسناد طراحی به دست آمده از منبعی خارجی در اوائل دههٔ ۱۹۹۰ ساخته شد. برای ارزیابی اعتبار این اظهارات، کارشناسان آژانس این اسناد را با قطعات ساخته شدهٔ UCF مقایسه کردند و به این نتیجه رسیدند که اسناد ارائه شده در مجموع مبنای طراحی UCF را فراهم می‌آورد.

توانمندی‌های جداسازی لیزری ایزوتوپ تبخیر اتمی: ایران قبلاً اظهار داشته بود که توانمندی‌های تولید تجهیزات جداسازی لیزری ایزوتوپ تبخیر اتمی مورد استفاده در آزمایشگاه جداسازی جامع در دههٔ ۱۹۹۰ برپایهٔ چند میلی‌گرم در روز بود و این که این تجهیزات می‌توانست تا سطح محدود ۳٪ اورانیوم -۲۳۵ غنی‌سازی کند. با همکاری ایران، کارشناسان لیزری آژانس توانسته‌اند گفتهٔ ایران دربارهٔ توانمندی تولید را تأیید نمایند. با این وجود، ایران در خلال بازدید بازرسان آژانس در ماه می ۲۰۰۴ گزارشات آزمایشگاهی دال بر وجود میانگین سطوح غنی‌سازی لیزری انجام شده در این مقادیر کوچک را ارائه کرد. این گزارشات آزمایشگاهی در حال حاضر با تفصیل بیشتر در حال ارزیابی است. کارشناسان آژانس به این نتیجه رسیده‌اند که ظرفیت تأسیسات جداسازی لیزری ایزوتوپ تبخیر اتمی در لشکرآباد در حدود یک گرم در ساعت بود، اما نمی‌توانست به طور مداوم کار کند. آژانس با

---

^۱ در بخش‌های بعدی خواهیم دید که آژانس موضوع آلودگی را به طرز کامل خاتمه یافته اعلام کرده و منشأ آن را خارجی اعلام می‌کند و اظهارات ایران را در این رابطه تأیید می‌نماید (مؤلف).

همکاری ایران توانست از برخی از قطعات داخلی تجهیزات که برای تأیید گفته های مربوط به روش مزبور در اظهارنامه ۲۱ اکتبر ۲۰۰۴ ایران مورد استفاده قرار خواهد گرفت، نمونه برداری کند.

آزمایشات جداسازی پلوتونیوم: درخصوص آزمایشات جداسازی پلوتونیوم، آژانس به این نتیجه رسیده است که ایران پلوتونیوم تولید شده را کمتر قلمداد نموده است. با این وجود، باید اشاره کرد که مقادیر تولید شده تنها در حد میلی گرم بوده است. آژانس همچنین دریافت که عمر پلوتونیوم در محلول ها کمتر از ۱۶-۱۲ سال اعلام شده است. مقامات ایران بر گفته های قبلی خود درباره عمر (پلوتونیوم) اصرار دارند، اما پذیرفتند که تجزیه و تحلیلشان را تکرار نمایند.

ارائه اصلاحات درخواست شده و اطلاعات به روز شده طراحی: ایران بنابه درخواست آژانس، اطلاعات به روز شده طراحی برخی تأسیسات را تسلیم نموده است. همچنین بنابه درخواست آژانس، ایران اطلاعات طراحی به روز شده درخصوص برخی تأسیسات را ارائه نموده است. ایران همچنین اصلاحیه هایی به گزارشات تغییر سیاهه و موجودی ترازنامه مواد و فهرست بندی های موجودی فیزیکی را تسلیم نمود.

پروتکل الحاقی: آژانس درحال بررسی اظهارنامه اولیه پروتکل الحاقی که از سوی ایران در ۲۱ می ۲۰۰۴ تسلیم شد، می باشد.

تحقیق درمورد مسیرهای تأمین و منابع: آژانس بنا به درخواست شورای حکام درحال ادامه رسیدگی به مسیرهای تأمین و منابع فناوری تبدیل و غنی سازی و تجهیزات مربوطه و مواد هسته ای و غیرهسته ای می باشد و در این خصوص، از جانب تعدادی از کشورهای عضو همکاری شده است. مدیرکل، اطلاعات بیشتر درباره نتایج این تحقیقات را به نحو مقتضی به شورا ارائه خواهد کرد.

تعلیق: آژانس به انجام راستی آزمایی فعالیت های مربوط به تعلیق غنی سازی و فعالیت های مربوط به بازفرآوری در مرکز تحقیقات هسته ای تهران، لشکرآباد، اراک، کارگاه شرکت کالای الکتریک، نطنز و UCF ادامه داده است و هیچ گونه فعالیتی در این مکان ها مغایر با تعهد داوطلبانه ایران مشاهده نکرده است. ایران همچنین اظهار داشته است که تولید قطعات سانتریفیوژ را از ۹ آوریل ۲۰۰۴ تعلیق نموده

است. آژانس توانسته است این موضوع را در ۳ کارگاه تأیید نماید. سه کارگاه سازمان صنایع دفاع نیز قرار است در خلال هفته ۳۱ می ۲۰۰۴ مورد بازدید قرار گیرند. تا زمان انتشار این گزارش، ۲ کارگاه از ۳ کارگاه مورد بازدید قرار گرفته اند. ایران به آژانس اطلاع داده است که اکنون در حال انجام آزمایشات سلول داغ در UCF است که در آینده نزدیک UF₆ تولید خواهد کرد. ایران اظهار داشته است که تعلیق داوطلبانه فعالیت های غنی سازی شامل تعلیق تولید UF₆ نمی شود.

ج) ارزیابی ها

- پیشرفت خوبی در اقدامات مورد توافق در خلال بازدید مدیرکل از تهران در اوایل آوریل ۲۰۰۴ حاصل شده است. آژانس از ارائه اخیر اظهارنامه های اولیه از سوی ایران مطابق با پروتکل الحاقی استقبال می نماید. ایران در ارائه دسترسی به مکان ها شامل کارگاه های واقع در سایت های نظامی در پاسخ به درخواست های آژانس همکاری نموده است. از این موضوع و همچنین بابت موافقت ایران با ارائه روادید یک ساله مکرر ورود به بازرسان انتصابی آژانس استقبال می نماید.
- آژانس توانسته است اجرای تصمیم تعلیق فعالیت های مربوط به غنی سازی و بازفرآوری ایران را راستی آزمایی نماید.
- آژانس برای حصول پیشرفت در دستیابی به درک بیشتر از برنامه هسته ای ایران ادامه می دهد، اما تعدادی از موضوعات باقی مانده هنوز حل نشده باقی مانده اند. دو موضوع به ویژه برای درک دامنه و ماهیت برنامه اظهارنشده قبلی غنی سازی ایران کلیدی است. اولین موضوع به منشأ آلودگی اورانیوم با غنای پائین و بالا مربوط است که در مکان های مختلف در ایران پیدا شده اند. آژانس از برخی کشورها اطلاعاتی گرفته است که ممکن است در حل بعضی موضوعات آلودگی مفید باشند. از این کشورها می خواهد که برای کمک به آژانس جهت حل این موضوع، حداکثر تلاش خود را بنمایند. موضوع دوم مربوط به دامنه تلاش های ایران برای واردات، تولید و استفاده از سانتریفیوژها با طراحی P₁ و P₂ می باشد. آژانس درک کامل تری از گستره برنامه مربوط به سانتریفیوژهای P₁ و مکان های استفاده از آن ها به دست آورده است، ولی دریافت اطلاعات مهم درباره برنامه سانتریفیوژ P₂ اغلب مستلزم درخواست های مکرر بوده است.

- مهم است که ایران برای قادر ساختن آژانس جهت دستیابی به درکی کامل از برنامه غنی سازی با ارائه همه اطلاعات مربوطه، همچنین با ارائه دسترسی فوری به تمام سایت های مربوطه، فعالانه کار کند. همچنین مهم است که تمام یگر کشورهایی که اطلاعاتی در این زمینه دارند، فوراً این اطلاعات را به آژانس ارائه نمایند.
- بستن دو موضوع آلودگی و سانتریفیوژهای پی.یک و پی.دو برای توانایی آژانس جهت ارائه اطمینان های لازم به جامعه بین المللی درباره فعالیت های هسته ایران دارای اهمیت کلیدی است.^۱

---

^۱ در بخش های بعدی خواهیم دید که ایران این دو موضوع و حتی سایر موضوعات دیگر مورد نظر آژانس را حل و فصل نمود، اما برخی کشورها بهانه های دیگری را مطرح کرده و آژانس نیز تحت تأثیر فشارهای سیاسی از اعمال وظائف خود بازمانده است (مترجم).

۲. بیانیه جمهوری اسلامی ایران در شورای حکام^۱

اجازه می‌خواهم سخنان خود را با تقدیر صمیمانه از مدیرکل، دبیرخانه و بازرسان آژانس به خاطر تلاش خستگی ناپذیرشان و حصول اطمینان از اعتماد و تعهد کامل ما نسبت به ادامه همکاری تا خاتمه فوری موضوع ابراز نمایم.

بیش از یک سال است که آژانس بازرسی‌های جامع خود را از جمهوری اسلامی ایران آغاز کرده است. بیشتر موضوعات قبلاً روشن سازی شده و دو موضوع باقی مانده به سرعت در حال روشن شدن است. ما در عین حال، نباید چشم خود را بر چگونگی و نوع فضایی که این روند آغاز شد، ببندیم. این فرایند در یک فضای تعمداً سیاسی شده آغاز شد. طرح ادعاهای حساب نشده و توهم آلود مبنی بر وجود برنامه پنهانی سلاح‌های هسته‌ای ایران به همراه چاشنی‌های سنگین درکنار آن، حاکی از میزان سیاسی شدن آگاهانه این موضوع است. این ادعاها به کرات تکرار می‌شد. هرچند در ابتدا این ادعاها از سوی قدرتی که مجهز به زرادخانه عظیم تبلیغات رسانه‌ای جهانی است عنوان گردید و این رسانه‌ها موضوع را به صورت واقعیت انکارناپذیر قلمداد می‌کردند، وظیفه این رسانه‌ها یافتن مدرکی آسان بود یعنی همان یافتن مدرک حربی که بتوان از آن سخن گفت.

آژانس در مواجهه با فشار فوق‌العاده‌ای که ممکن بود اعتبارش را به واسطه اصطلاحاً فریب خوردن از ایران از دست رفته ببیند، ناگزیر از پیمودن جانب احتیاط بود. یک درس، خیلی زود فراگرفته شد و آن هنگامی بود که در گزارش نوامبر ۲۰۰۳ مدیرکل به شورای حکام این نکته مورد تأکید قرار گرفت که تا این تاریخ هیچ مدرکی وجود ندارد که مواد و فعالیت‌های اظهارنشده قبلی ایران به برنامه سلاح‌های هسته‌ای اش مربوط باشد.

این اظهارنظر معمولی اما حائز اهمیت توسط آژانس، بهانه‌ای برای حملات بی‌امان و ارباب دائمی ازسوی برخی مقامات کشوری شد که پیش‌تر تعیین کرده بود واقعیت‌ها چیست یا چه باید باشند. شورای محترم حکام همچنین در پیام خود تقریباً تمام جنبه‌های مخرب در آن گزارش را در قطعنامه ماه نوامبر خود گنجانده و به رغم اصرار اکثریت قریب به اتفاق اعضای شورا به ویژه اعضای جنبش عدم تعهد، حتی اشاره‌ای به این یافته بسیار مهم نکرد.

---

^۱ این بیانیه توسط پیروز حسینی، سفیر و نماینده جمهوری اسلامی ایران نزد سازمان‌های بین‌المللی در وین قرائت شده است.

آن روزها هنوز در خاطر ماست. امروز و پس از ۶۷۰ نفر روز بازرسی فشرده و راستی آزمایی گسترده، آن یافته همچنان معتبر است. آژانس این یافته و استنتاج را تغییر نداده و به دلایل مشخصی از تکرار این استنتاج خودداری کرده است. در واقع، ماهیت مسائل تغییر یافته است. من اعضای شورا را یک بار دیگر دعوت می کنم آخرین گزارش و ضمائم آن را مطالعه کنند و آن را با اظهارات اولیه مطابقت دهند.

سوالات و دغدغه های امروز عبارتند از:

- آیا ایران بمب ندارد یا می توان مدرک جرمی یافت؟ هرکسی می داند به رغم وانمودهای مختلف، پاسخ این سؤال منفی است.
  - آیا ایران اورانیوم بسیار غنی شده را تولید یا دریافت نکرده است؟ و هریک از قطعات و تجهیزات وارداتی آلوده دقیقاً از کجا آمده است؟
  - آیا کشف سانتریفیوژهای P₂ به برنامه محرمانه سلاح های هسته ای مرتبط است که در سایت های نظامی که پیرامون آن جار و جنجال زیادی به راه افتاده انجام می شود؟ اما در واقع، درحالی که جمع بندهای بازرسان آژانس مؤید نظرات ایران است، نمی توان این نتیجه گیری ها را ارزیابی و نهایی نمود؟
  - آیا ایران به طور هدفمند متوسل به فریب شده است؟ اما آیا ایران ناگزیر بود ذهن بازرسان را در ارتباط با آن چه که می خواستند به طور فعالانه و نه صرفاً پاسخ به سوالات بدانند، بخوانند؟
  - آیا ایران منشأ خریداری قطعات وارداتی خود را به بازرسان نگفت؟ اما آیا پیمان کاران خصوصی به اندازه کافی در ارائه لیست کامل درخواست های خود به بازرسان چه این که آنان حتی پاسخ دریافت کرده باشند یا دریافت نکرده باشند، بیش فعال نبودند؟
  - و شاید مهم تر از همه این که آیا ایران برای تعلیق داوطلبانه فعالیت های قانونی غنی سازی خود به منظور برطرف ساختن حس فوریتی که در بوق و کرنا قرار گرفته بود، آمادگی نداشت؟ اما آیا ایران یا هر کشور دیگر آماده است انحصارطلبی جدیدی را که به طور خودسرانه تعریف شده، بپذیرد؟ چرا این امر اتفاق افتاد؟
- زیرا اعتقاد شورای حکام بر این قرار داشت که شفاف سازی ناکامل ایران در سال های قبل و آشکارسازی تمام فعالیت های هسته ای اش بیشتر متأثر از طراحی عظیمی برای پنهان کردن برنامه سلاح و نه یکی از واقعیت های روزمره و یک سازوکار دفاعی ملی علیه تحریم های یک جانبه بود که

شامل نه تنها عرصه هسته ای، بلکه شامل هر چیز اعم از دارو تا هواپیماهای مسافربری و غیرنظامی و حتی عملیات بشردوستانه پاکسازی مین ها می شد. شورای حکام بر این باور بود که انگیزه خریدهای گسترده در تمام زمینه ها توسط ایران که به واسطه اعمال تحریم های غیرقانونی یک جانبه بر آن تحمیل شده بود، باید شرارت نهانی و انگیزه های غیرقانونی باشد، تحریم هایی که ناقض ان.پی.تی و سایر اسناد بین المللی و دو جانبه به شمار می روند.

درحالی که قرائت دقیق گزارش مؤید ادعاهای اینجانب است، لازم است که پیرامون برخی اظهارات درمورد گزارش شفاهی و مکتوب که راه خود را در پیش نویس قطعنامه یافته اند، اشاره مستقیمی داشته باشیم. ما اطمینان داریم که این اظهارات به رغم تلاش های دبیرخانه و بازرسان جهت ارائه تصویری صحیح، به طور ناآگاهانه بیان گردیده اند. به همین دلیل، ما در تمام موارد به تبادل شواهد و مدارک با آژانس پرداخته ایم و به دنبال تبیین موضوع توسط دبیرخانه بوده ایم. ما از شجاعت دبیرخانه در اصلاح بی طرفانه مسئله تقدیر می کنیم و امیدواریم سایر اصلاحات درمورد موارد مستند مشابه نیز در راه باشد.

۱. کمتر از تعامل رضایت بخش و همکاری بیش فعالانه؟

بیش از ۶۷۰ نفر روز بازرسی نامحدود از ابتدای ماه فوریه تاکنون در ایران صورت گرفته است که به همین سبب، یکی از گسترده ترین و جامع ترین راستی آزمایی های تاریخ آژانس رقم خورده است. به رغم این واقعیت که دسترس تکمیلی مصرح در ماده ۴ پروتکل الحاقی به لحاظ حقوقی می توانست تنها پس از ارائه اظهارنامه ها به آژانس اعطاء شود، اما ایران به طور داوطلبانه ۱۲ مورد دسترسی داوطلبانه را حتی قبل از ارائه اظهارنامه های خود در شرایطی که اکثر این دسترسی ها ظرف حداکثر ۲ ساعت اطلاع قبلی صورت گرفته بود، اعطاء نمود. باید در خاطر داشت که فقدان معیاری مشخص یا شناخته شده یا محدوده زمانی که بر اساس آن ایران می توانست خود را برای بازرسی های گسترده تجهیز کند، ایران را به ارائه اطلاعات یا اعطای دسترسی آن هم پس از درخواست آژانس ناگزیر ساخته است. به هر حال، به رغم همکاری ها و به رغم آن چه در گزارش مدیرکل مورد تأیید و تأکید قرار گرفته است، اقداماتی در جهت تأمین خواسته های آژانس به کامل ترین و سریع ترین شکل ممکن صورت گرفته است.

۲. اطلاعات ناقص و فقدان شفافیت؟

۲- الف- برنامه سانتریفیوژهای P۲

همانگونه که در مورخ ۱۷ ژوئن ۲۰۰۴ از سوی دبیرخانه آژانس به روشنی بیان گردید، شواهد و سوابق مربوط به ملاقات ها و مصاحبه های انجام گرفته توسط آژانس به طور آشکار نشان می دهد که اظهارنظر صورت گرفته در گزارش مبنی بر این که اطلاعات پیرامون P۲ در برخی موارد همچنان دربردارنده اطلاعات در حال تغییر یا ناسازگار است، موجه و منطقی نیست. ما شواهد و مدارک را در اختیار آژانس قرار داده ایم و معتقدیم که اشتباه صورت گرفته، آگاهانه و عامدانه نبوده است. از آنجا که این اشتباه منتج به جمع بندی و نتیجه گیری جدی و تأثیرگذاری فراوان بر پیش نویس قطعنامه می شود، خواستار اصلاح آن هستیم. اکنون مشخص است که ایران اطلاعات خود را پیرامون منشأ اولیه مگنت ها یا اماکنی که بخش های مختلف P۲ در آنجا ساخته شده، تغییر نداده است. متأسفانه، اصلاحی که توسط دبیرخانه صورت گرفته، حتی به اصلاحات و تغییرات واقعی لازم در پیش نویس قطعنامه منجر نگردید. به علاوه، اصلاحات صورت گرفته توسط دبیرخانه طبیعتاً ابهامات جدیدی را که نیازمند اصلاح است، در برمی گیرد. اجازه دهید این مطلب را شرح دهیم:

۱. تعداد مگنت ها: کل تعداد مگنت های موردنظر حدوداً ۱۵۰ مورد و نه ۴۰۰۰ مورد گفته شده ای است که در بوق و کرنا قرار گرفته و متأسفانه در یک جلسه غیررسمی نیز در اینجا بیان شده است. حتی از جمع ۱۵۰ مگنت، حدوداً ۱۰۰ مورد دارای کیفیت پائین و تنها ۵۰ مگنت قابل استفاده بودند. هر مگنت به قیمت ۴ دلار خریداری شده بودند و قطعات با کیفیت بهتر آن حدوداً ۷ دلار قیمت گذاری شده بودند. بیانیه اشعار می دارد که ایران در ماه می برای نخستین بار تصدیق کرده که به دنبال تهیه ۴۰۰۰ مگنت بوده و تمایل خود را نسبت به دستیابی به ۱۰۰ هزار مگنت دیگر نشان داده است. این موضوع به طور کامل توسط پیمان کار به گونه ای که سبب رضایت آشکار بازرسان گردد، توضیح داده شد. در اینجا لازم است دو نکته به تفصیل بیان گردد:

- پیمان کار بخش خصوصی برای بازرسان توضیح داد که برای خرید یک قلم جنس از یک شرکت اروپایی که قیمتش کمتر از ۱۰ دلار است، لازم است این جنس توسط او از لحاظ مالی جذاب باشد. از این رو، او این کار را از طریق قول خرید مقادیر زیادی از این جنس انجام می داده است. این اقدام ممکن است برای کسانی جالب باشد که در معرض تحریم های غیرقانونی که بخش های خصوصی و دولتی ایران جهت خرید

تجهیزات بسیار ابتدایی از خارج با آن مواجهند، قرار نداشته باشند. اما این موضوع در تمام فعالیت های اقتصادی ایران جزو واقعیت های مرسوم است.

- مقصر دانستن پیمان کار ایرانی به خاطر عدم آگاهی نسبت به الزام ارائه اطلاعات داوطلبانه در مورد نه تنها خریدهای واقعی اش که این کار را انجام داده، بلکه در مورد درخواست های ناموفقش دور از عدالت است.

۲. گزارش ماه مارس و بیانیه های ایران: با وجود ملاقات مورخ ۲۸ ژانویه، تصویر کاملی از مبدأ مگنت ها به بازرسان ارائه شد. موضوع واردات مگنت تنها در ماه می برای دبیرخانه حائز اهمیت شد به عبارت دیگر، موضوع اصلی در صورتجلسه مذاکرات آن چیزی بود که از طریق واسطه تهیه شده بود. این موضوع، تمرکز عمده بازرسان و دبیرخانه را به خود معطوف داشت و این که چرا یکی از بیانیه های ایران و نیز گزارش ماه مارس دبیرخانه در آن راستا مورد توجه قرار می گیرد، در مکاتبه شماره ۶۲۸ و سایر بیانیه های ایران از عبارت بندی متن کاملاً مشخص است که ایران تنها تأکید کرده که هیچ قطعه ای از سانتریفیوژ P۲ را از واسطه خریداری نکرده است. منشأ مگنت های خریداری شده از یک واسطه آسیایی بوده است که این را آژانس در گزارش های خود مورد تأیید قرار داده است. بنانهادن شالوده توجیه برای القای نقص یا عدم شفافیت در این رابطه، گمراه کننده است.

۲-ب- غنی سازی با لیزر

اشتباه ندانسته دیگری در گزارش درخصوص سازگاری اظهارات ایران در مورد سطوح غنی سازی لیزری، به نحوی قابل انتظار راه خود را در پیش نویس قطعنامه پیدا کرده است. ما این سند و مدرک را در اختیار دبیرخانه قرار داده ایم و معاون مدیرکل در امور پادمان در ارائه گزارش خود به شورای حکام در ۱۰ ژوئن ۲۰۰۴ به آن اشاره کرده و در عین حال تلاش کرده است بگوید که ممکن است در این زمینه، اشتباهی از سوی آژانس رخ داده باشد. به هر حال، حقائق غیرقابل انکار هستند و اطلاعات نادرست به پیش نویس قطعنامه راه پیدا کرده است. از نظر ما شایسته بود دبیرخانه درخصوص این موضوع اطلاعات واضح تری را در اختیار شورا قرار می داد. اجازه دهید این مسئله را توضیح دهیم:

ایران در نامه مورخ ۲۱ اکتبر ۲۰۰۳ خود به مدیرکل آژانس اطلاع داد که در راستای عملیات آزمایش جامع جداسازی، حدوداً ۸ کیلوگرم فلز اورانیوم در اتاقک ها تبخیر شده و جداسازی غنی سازی در قرارداد مورد تصریح قرار گرفت و در برخی آزمایشات، غنی سازی های بالاتر به

صورت مقیاس میلی گرم حاصل شده است. متخصص ایرانی لیزر در نخستین مصاحبه خود با بازرسان آژانس که در همین ارتباط در ۲۸ اکتبر ۲۰۰۳ صورت گرفت، اظهار داشت ما توانستیم به هدف مصرح در قرارداد نائل شویم و حتی گاهی مواقع به غنی سازی به میزان اعداد دورقمی دست پیدا کنیم. درحالی که مشخص است از اکتبر ۲۰۰۳ ایران به غنی سازی های بالاتر و حتی غنی سازی های دورقمی اشاره می کرده است، این نکته مخفی می ماند که چگونه عبارت "اندک" به گزارش ماه نوامبر راه پیدا کرده است تا این که بتواند نکته ارجاعی در بند ۳۳ گزارش جاری برای اشاره به ناسازگاری ایجاد کند. پیش نویس قطعنامه با استفاده از این موضوع به عنوان نقطه حرکت خود، پا را فراتر نهاد و آن را حذف بدون کمترین توجیه برطبق گزارش نامیده است. به هر حال، شایان توجه است که متخصصان فناوری غنی سازی با لیزر به خوبی به این حقیقت واقف اند که منوط به تنظیم و اداره مناسب تجهیزات، برخی مواقع می توان ذراتی را با درجه غنی سازی بالا مثلاً ۱۵ درصد که در گزارش انعکاس یافته و یا حتی ارقام بالاتر در برخی نواحی ظرف مخصوص جمع آوری به دست آورد که به هیچ وجه نشانه قابلیت سیستم در ادامه این روند به صورت مستمر و درازمدت نیست.

۳. تأخیر در بازرسی ها و نمونه برداری های قطعات P۲؟

این مسئله هم در گزارش ها به طور مستمر آورده شده که ایران به مدت یک ماه بازرسی ها را با تأخیر مواجه ساخته است. همچنین ادعا شده که این اقدام منتج به تأخیر در نمونه برداری های محیطی و تجزیه و تحلیل های مربوط شده است و این موضوع نیز به درون گزارش راه پیدا کرده است. واقعیت هایی که به آژانس نشان داده شده، این پرسش و ادعا را تأیید نمی کند و ما در این خصوص نیز انتظار داشتیم روشن سازی صورت گیرد. اجازه دهید این موضوع را با ذکر مثال، تبیین کنم. طی دوره موردنظر، بازرسان آژانس در ۲۷ مارس ۲۰۰۴ و نه اواسط آوریل، به ایران سفر کردند. از ماه مارس به بعد، تقریباً به طور مستمر بازرسان مختلف در ایران حضور داشته اند. تأخیر مورد سؤال تا ۱۰ آوریل وجود داشته که علت آن صرفاً اجرای اقدامات تعلیقی جدیداً اعلام شده در آن زمان بوده است. ایران به طور شفاف در یادداشت رسمی مورخ ۱۵ مارس ۲۰۰۴ خود اظهار داشته که در ارتباط با راستی آزمایی های سایر فعالیت ها در جمهوری اسلامی ایران، بازرسان آژانس می توانند در ۲۷ مارس ۲۰۰۴ به ایران سفر کنند. درمورد تأخیر در نمونه برداری های P۲، هیچ مانعی برسر راه بازرسان برای بازدید یا نمونه برداری از قطعات P۲ یا اماکن ذی ربط در برنامه P۲ از ۲۷ مارس ۲۰۰۴ به بعد وجود نداشته است. درطول دوره زمانی موردنظر، بازرسان آژانس با انتخاب خود قطعات P۲ را قبل از نیمه

آوریل ۲۰۰۴ مورد بازرسی قرار ندادند و حتی به نمونه برداری هایی که در گزارش بسیار حائز اهمیت، حیاتی، ضروری و فوری تلقی شده اقدام نکردند. بازرسان تقریباً یک ماه بعد، در اواسط ماه می اقدام به نمونه برداری کردند.

۴. محدوده تعلیق فعالیت های غنی سازی

ایران به عنوان یک اقدام اعتمادساز و مطابق با توافق خود با سه کشور اروپایی در اکتبر ۲۰۰۳، تصمیم گرفت فعالیت های غنی سازی خود را داوطلبانه به حالت تعلیق درآورد. درحالی که به طور همزمان بر حق مسلم خود مبنی بر استفاده از فناوری صلح آمیز هسته ای از جمله در زمینه غنی سازی تأکید می ورزید، ایران در مارس ۲۰۰۴ محدوده اقدامات داوطلبانه خود را بر اساس توافق سعدآباد گسترش داد تا هرگونه مانع بر سر راه عادی سازی سریع اوضاع در داخل آژانس را برطرف نماید. ایران در عباراتی کاملاً شفاف و طی نامه های مورخ ۲۹ دسامبر ۲۰۰۳ و ۲۴ فوریه ۲۰۰۴ خود، محدوده اقدامات داوطلبانه اعتماد ساز خود را بیان کرد و از آژانس خواست اقدامات مصرح در این نامه را در معرض راستی آزمایی قرار دهد. ایران به رغم مشکلات متعدد فنی و قراردادی، هردو تصمیم را به طور کامل و با پایبندی تمام جامعه عمل پوشاند و اجازه دسترسی فوق العاده و نامحدود به آژانس جهت راستی آزمایی تعلیق را اعطاء نمود.

آژانس در گزارش جاری خود تصدیق کرده است که هیچ فعالیت ناسازگار با تصمیمات داوطلبانه ایران را مشاهده نکرده است. در ارتباط با کارگاه های خصوصی که به تولید قطعات ادامه داده اند، مشکلات مربوط به قرارداد اجازه تعلیق به موقع را نداد. این مشکلات و همچنین اقدامات اصلاحی که به طور کامل اجراء گردید، در نامه مورخ ۲۴ فوریه ۲۰۰۴ مورد تصریح قرار گرفت. از این رو، هر گونه اشاره و کنایه که اجرای تصمیم داوطلبانه ایران جامع و کامل نبوده است، واقعاً نادرست است. بنابراین، این درک باید به طور واضح به وجود آید که ایران چنین اقداماتی را به منظور ارتقای اعتماد بین المللی و در جهت اعتمادسازی انجام داده است، اقدامات فرعی و ثانوی که نباید بیشتر از اصل مقصود احتمالی حاصله باشد.

ایران از طریق سخت کوشی و پشتکار و توان فکری دانشمندان خود و به رغم محدودیت های غیرقانونی چند جانبه ای که طی دو و نیم دهه گذشته، به توانمندی غنی سازی اورانیوم دست یافته است. ایران از فناوری صلح آمیز خود دست نخواهد کشید و معیارهای ساختگی و تصنعی و با انگیزه سیاسی جهت وانمود کردن چنان کاری از طریق محروم ساختن ایران از گروه کاری آژانس یا هرگونه

سازوکار دیگر در این زمینه را نخواهد پذیرفت. توازن بین حقوق و تعهدات ناشی از ان.پی.تی و اساسنامه آژانس، ضامن اصلی اعتبار و دوام رژیم عدم اشاعه سلاح های هسته ای است. تلاش ها و اقدامات خودسرانه مبنی بر ایجاد انحصار و محروم ساختن کشورهای عضو ان.پی.تی از فناوری حیاتی صلح آمیز هسته ای، موجبات تضعیف شالوده های بنیادین هر نظامی را که ادعا می شود در جهت تقویت این شالوده هاست، پدید می آورد. مسیر پیش رو

۵. مسیر پیش رو

این اظهارات تنها برای نشان دادن پیچیدگی فرایند و هشدار به همکاران ارجمند ایراد می شود، مبنی بر این که یک اشتباه کوچک سهوی یا حذف و جانداختن موضوعی توسط دبیرخانه می تواند منتج به نتیجه گیری های بهت آور از سوی چشمان مراقبی می شود که می خواهند اینجا و آنجا کلمات و عبارات را انتخاب و آن ها را در قطعنامه جای دهند یا می خواهند تبلیغات زیادی را راه بیاندازند. ما شجاعت دبیرخانه را در بیان اظهارات دیروز آن تقدیر می کنیم. ابهامات و قیدوشرط های بیش از حد مورد تأکید قرار گرفته، قابل درک هستند. اما تأثیر اشتباه و نتیجه گیری متعاقب آن در گزارش درخصوص فضای کلی موجود در شورای حکام و مسیر و بافت کلی قطعنامه پیشنهادی، امری بدیهی است. با گزارش بدون اشتباه و نتیجه گیری و جمع بندی بعدی، عادی سازی وضعیت در شورای حکام نه تنها قابل حصول بود، بلکه امری لازم و ضروری می نمود. این قاعده رعایت نشد.

اکنون شورای حکام قطعنامه ای دارد که با شرایط و اوضاع واقعی مشاهده شده و راستی آزمایی شده توسط بازرسان بیگانه است و شورا را در شرایطی کمتر یکپارچه برای تصویب این قطعنامه قرار داده است. از این رو، یک یا دو تغییر کوچک در عبارت بندی پیش نویس قطعنامه به منظور تصدیق و اذعان به معطوف داشتن توجه اعضای شورا به اطلاعات ارائه شده نمی تواند اشتباه بسیار جدی موجود در متن آن را جبران نماید و این امر نه تنها در مورد ایران، بلکه در واقع تمام فرایند را به مخاطره انداخته است. چه کسی را باید در این زمینه مقصر دانست؟ آیا بازرسان که تلاش سختی را انجام داده اند، به طور طبیعی مجاز به اشتباه کردن هستند؟ یا کسانی که به طرزی روشنند فضای سالم و بی طرف مورد نیاز برای چنان بازرسی های سنگین را به واسطه پرکردن گوش فلک با پیش داوری های بیجا و القای روزمره این پیش داوری ها به همه از جمله بازرسان به ویژه از طریق رسانه ها تخریب کرده اند، در این ارتباط مقصرند و سرزنش متوجه آن هاست؟

ما برای بی طرفی و حرفه ای گری آژانس و مدیرکل دبیرخانه و بازرسان آن نهایت احترام را قائلیم. ما نهایت تلاش خود را انجام داده ایم تا آن ها را با هر اطلاعاتی که در این کار مشترک به آن نیاز دارند، تأمین کنیم. کار مشترکی که ایران و آژانس با یکدیگر آغاز کرده اند، می تواند به پایان فوری خود نزدیک شود. این هدف اگر الان در دسترس نباشد، بسیار قابل حصول است. گزارش شفاهی و مکتوب مدیرکل که با دقت مطالعه شد، بدون تردید بیانگر آن است که آژانس در نتیجه گیری و جمع بندی درخصوص روشن سازی دو موضوع باقی مانده یعنی P2 و بحث آلودگی، به پیشرفت قابل توجهی رسیده است. اجازه دهید عبارتی چند را دوباره بیان کنم.

- ابتدا درمورد P2: بین بازرسان آژانس و پیمان کار بخش خصوصی که در زمینه P2 و فرایند تحقیق و توسعه فعالیت کرده است، سه دوره مذاکرات فشرده انجام شد که آخرین سری از این مذاکرات روز ۳۰ می ۲۰۰۴ صورت گرفت. بازرسان آژانس، این نتیجه گیری و جمع بندی خود را در پایان مذاکرات با مقامات ایرانی در ۲ ژوئن ۲۰۰۴ مبنی بر این که اظهارات ایران پیرامون P2 و فرایند تحقیق و توسعه با یافته های آنان سازگاری و مطابقت دارد، تأیید نمودند. آن ها درمورد امکان انجام آزمایشات سانتریفیوژ براساس طراحی P2 که مستلزم خرید قطعاتی از خارج و ساخت قطعات ریخته گری و سانتریفیوژ در چهارچوب زمانی اعلام شده بود، متقاعد شدند. از این رو، از نظر بازرسان که دیدگاه مستلزم انجام ارزیابی نهایی در وین است، این موضوع به طور محتوایی روشن سازی شده است. توجه به این نکته مهم است که مدیرکل در ارائه گزارش شفاهی مورخ ۱۴ ژوئن خود در شورای حکام با دقت اظهار داشت که "اطلاعات دیگری درخصوص موضوع سانتریفیوژهای P2 از سوی ایران رسیده است که ما درحال حاضر سرگرم ارزیابی آن هستیم. ما همچنین نمونه برداری های محیطی در ارتباط با این مقوله را انجام داده ایم که تجزیه و تحلیل این نمونه برداری ها نیز هم اکنون درحال انجام است. امیدوارم این اطلاعات به درک و تبیین موضوعات مرتبط با برنامه P2 کمک کند". ما از این اظهارنظر عمومی که این مسئله تا سپتامبر حل خواهد شد، استقبال می کنیم و اطمینان داریم ارائه توضیحات روز گذشته معاون پادمان مدیرکل، به تسریع در خاتمه موضوع کمک خواهد کرد.

- دوم در مورد موضوع آلودگی: همانگونه که در گزارش آمده است، موضوع آلودگی یک مسئله پیچیده است که با موضوع منشأ قطعات و نه مواد هسته ای سروکار دارد. ایران دائماً اظهار داشته که منشأ آلودگی ها صرفاً قطعات آلوده وارداتی دریافت شده از واسطه ها بوده است و

ایران تاکنون قادر نبوده از طریق دستگاه‌های سانتریفیوژ گازی تا سقف بالاتر از ۱/۲ درصد اورانیوم ۲۳۵ به غنی‌سازی اورانیوم بپردازد. آژانس به رغم تمام فرازونشیب‌ها در گزارشات قبلی، اکنون به جمع بندی‌های جدی در نتیجه تجزیه و تحلیل بیشتر نمونه‌ها رسیده است. این جمع بندی‌ها از استدلال ایران در مورد منشأ آلودگی حمایت می‌کند. یک نمونه واضح در این زمینه، گزارش اخیر تجزیه و تحلیل نمونه‌ها است که در ۱۵ می ۲۰۰۴ انجام گرفته و در آن آژانس اطلاع داده است که این یافته‌ها عموماً از اظهارات دولت ایران مبنی بر این که ۵۴ درصد منشأ آلودگی اورانیوم بسیار غنی شده از قطعات سانتریفیوژ وارداتی می‌باشد، حمایت می‌کند. ایران تردیدی ندارد که منشأ ۳۶ درصد آلودگی نیز از قطعات سانتریفیوژ وارداتی است. نمونه برداری‌های بیشتر از قطعات که تاکنون به رغم اصرار ما بسیار محدود بوده است، یک بار دیگر صحت استدلال ایران را اثبات خواهد کرد. ادعای صحت این استدلال به ویژه هنگامی بیان می‌شود که ما شاهد تحول تدریجی نقطه نظرات آژانس در مورد اماکنی هستیم که ۳۶ درصد آلودگی از آنجا یافت شده است. ابتداء در ۲۷ اکتبر ۲۰۰۳ چنین ادعا می‌شد که چنان آلودگی تنها در یک محل پیدا شده است، حال آن که در گزارش جاری مشخص است که آلودگی در اماکن مختلف و در قطعات وارداتی یافت شده است. همکاری دیگر کشورها به تسریع در حل و فصل این موضوع کمک خواهد کرد.

قطعه‌نامه ای که به تازگی از سوی شورا به تصویب رسیده، از واقعیت‌های موجود و موارد مطروحه در گزارش مدیرکل، فاصله جدی و اساسی دارد. لحن و محتوای از پیش تعیین شده توأم با رویکرد ضعیف در قبال واقعیت‌ها و حقائق، نشانگر بازگشت و وجود یک تمایل و اراده سیاسی به منحرف کردن فرایند است. تعدادی از موارد طرح شده در بخش مقدماتی و بندهای ۷ و ۸ اجرایی در خصوص UF₆ و همچنین رآکتور تحقیقاتی آب سنگین، صرف نظر از تغییرات ایجاد شده در عبارت بندی، ناقص نص و روح NPT و اساسنامه آژانس است. این نخستین نمونه در تاریخ آژانس است که از یک کشور عضو با هر عبارت بندی خواسته می‌شود از دسترسی خود به حقیقت به ویژه با توجه به تأسیسات اظهار شده به موجب موافقت نامه جامع پادمان آژانس چشم‌پوشد. آژانس به رغم اعتراض اکثریت اعضای خود که گروه نم‌نمایندگی این اعتراض را به عهده دارد، باید از سنت و روالی که بنا می‌نهد آگاهی داشته باشد. چنان چه تقدیر خود را از شاخه نم در وین به خاطر موضع اصولی و تلاش بی وقفه اشان ابراز ندارم، حق مطلب را اداء نکرده‌ام.

اجازه دهید سخنان خود را با ذکر ۶ نکته پایانی، خاتمه دهم:

۱. ایران به عنوان یکی از ضروریات امنیت ملی اش، خود را به عدم اشاعه سلاح و استفاده صلح آمیز از فناوری هسته ای متعهد می داند.
۲. سلاح های هسته ای در دکترین دفاعی و امنیتی ایران جایی ندارند.
۳. صدها نفر روز بازرسی گسترده و سنگین، یک بار دیگر تأیید کرده است که ارزیابی اولیه آژانس همچنان صحیح است و این گونه نیز باقی خواهد ماند.
۴. نمونه برداری ها و تجزیه و تحلیل های بیشتر تنها منتج به ادعای ما درخصوص منشأ خارجی آلودگی ها خواهد شد. این موضوع می تواند به خوبی در چارچوب پادمان و پروتکل الحاقی انجام گیرد.
۵. به واسطه شفافیت و همکاری کامل ایران از اکتبر ۲۰۰۳ تاکنون به همراه راستی آزمایی های جامع و کامل از سوی آژانس، اکنون تأیید کافی به وجود آمده است که آژانس را قادر سازد فرایند طبیعی سایر راستی آزمایی ها را برطبق اصل اجرای طبیعی پروتکل الحاقی در یک فضای فنی و نه سیاسی، طی کند.
۶. ما در پرتو میزان اجرای تعهدات دوجانبه طرف های مورد گفتگو، به بازبینی اقدامات داوطلبانه اعتمادساز خود خواهیم پرداخت و تصمیمات مقتضی را اتخاذ خواهیم کرد.

۳. بیانیه عدم تعهد در شورای حکام

۱. نم با یادآوری یافته مدیرکل در گزارش نوامبر مبنی بر این که تا آن تاریخ هیچ مدرکی دال بر انحراف برنامه هسته ای ایران به سمت مقاصد نظامی وجود نداشته و توجه می نماید که با اجرای یک سیستم راستی آزمایی گسترده که فعالیت های ایران طی هفت ماه گذشته را مورد مذاقه قرارداد، هیچ مدرک و گواهی که در گزارش ماه ژوئن قابل ذکر باشد وجود نداشته است.

۲. نم از گام های اساسی ایران در پیگیری سیاست اعلام شده اش مبنی بر شفافیت کامل، استقبال می کند و به ویژه با قدردانی توجه دارد که ایران در تسهیل بیش از ۶۰۰ نفر روز بازرسی های آژانس از فوریه ۲۰۰۳ به بعد و همچنین اعطای دسترسی تکمیلی با ۲ ساعت اعلام قبلی و حتی کمتر از آن، همکاری نموده است و با طرح اقدام مدیرکل در مورخ ۶ آوریل ۲۰۰۴ جهت تسریع همکاری با آژانس در زمینه تعدادی از موارد شناسایی شده باقی مانده با هدف دسترسی به پیشرفت در زمینه حل و فصل چنین موضوعاتی در دوره زمانی قبل از اجلاس شورای حکام آژانس در ژوئن ۲۰۰۴ (بند ۷) و این که آژانس گزارش نموده که پیشرفت خوبی در زمینه اجرای اقدامات مورد توافق (بند ۴۳) وجود داشته، موافقت کرده است. اظهاریه های اولیه مربوط به پروتکل الحاقی را ارائه نموده و تسلیم به موقع این اظهاریه ها مورد استقبال آژانس قرار گرفته است (بند ۴۳). اطلاعات لازم برای کمک به حل و فصل مسائل آلودگی را ارائه کرده است (بند ۲۸). اطلاعات و همچنین نقشه های تفصیلی و سایر اسناد طراحی مربوط به فرایند تبدیل را به نحوی که متخصصان آژانس را قادر سازد در مورد اعتبار اظهارات ایران درخصوص فرایند تبدیل نتیجه گیری کنند، در اختیار آژانس قرار داده است (بند ۳۱). همکاری کامل و ارائه تمامی اطلاعات به نحوی که متخصصان غنی سازی لیزری آژانس را به تصدیق اظهارات ایران در زمینه قابلیت تولیدی فعالیت های غنی سازی لیزری قادر سازد، از سوی ایران صورت گرفته است (بند ۳۳). اطلاعات اصلاح شده مربوط به طراحی برخی تأسیسات مشخص را ارائه کرده و اصلاحاتی در زمینه گزارش های تغییر سیاهه مواد، ترازنامه مواد و فهرست مواد موجود را مطابق درخواست آژانس انجام داده است (بند ۳۷). در اعطای دسترسی به برخی اماکن در پاسخ به درخواست های آژانس از جمله دسترسی به کارگاه های واقع در سایت های نظامی که طی آن آژانس این اقدامات را به عنوان تحولی مثبت مورد استقبال قرارداد، همکاری فعال نموده است (بند ۴۳). با صدور روایید یک ساله مکررالورود

به بازرسان منتخب آژانس که این اقدام نیز مورد استقبال آژانس قرار گرفته، موافقت نموده است (بند ۴۳).

۳. نم همچنین توجه می نماید که آژانس توانسته است ضمن نظارت، اجرای تصمیم داوطلبانه ایران برای تعلیق غنی سازی و بازفرآوری های مربوط به فعالیت هایش در مرکز تحقیقات هسته ای تهران، لشگرآباد، اراک، کارگاه شرکت کالای الکتریک، نطنز و یوس.سی.اف. اصفهان را راستی آزمایی کند و این که آژانس تا این تاریخ هیچ فعالیتی را در اماکن مزبور که ناسازگار با تعهدات ایران باشد، شاهد نبوده است. در این راستا، نم حق بنیادین و انکارناپذیر تمام کشورهای عضو را در توسعه انرژی اتمی برای مقاصد صلح آمیز مورد تأکید مجدد قرار می دهد و این نکته را مورد شناسایی قرار می دهد که این اقدام داوطلبانه، یک اقدام اعتمادساز است که صرفاً با هدف پایان بخشیدن سریع مسئله صورت گرفته است.

۴. نم با توجه به نقش قانونی و مسئولیت های آژانس، معتقد است در نتیجه تصمیم داوطلبانه ایران مبنی بر تعلیق فعالیت های غنی سازی و بازفرآوری خود و دعوت از آژانس برای نظارت بر این تعلیق، این نهاد در حال ورود به عرصه جدیدی است و نقش جدیدی را برای خود انجام می دهد. از این رو، نم این نظر را انعکاس می دهد که تضمین هایی که آژانس می تواند با هدف اعتماد سازی به ویژه در مورد ایران ارائه نماید، دارای ماهیت و مبنای متفاوتی نسبت به آن چه تاکنون به ویژه در ارتباط با کشف انحراف مواد هسته ای حاصل اعمال شده، می باشد. از این رو، هرگونه تأخیر یا تنوع درک حوزه تعلیق، باید در این راستا نگریسته شود.

۵. نم همچنین توجه می کند که آژانس به پیشرفت خود در حصول به درک فراگیر از برنامه هسته ای ایران به عنوان یک نتیجه مستقیم همکاری سریع بین ایران و آژانس ادامه می دهد. در حالی که موضوعات متعددی تاکنون حل و فصل شده یا در آستانه حل و فصل است، تنها دو موضوع حل نشده در گزارش مطرح شده که یکی از آن ها در طول این اجلاس از سوی آژانس به طور مشخص بیان شده است. به علاوه، در حال حاضر هیچ افشاگری جدیدی از فعالیت های اظهار نشده وجود ندارد.

۶. نم توجه دارد که در مورد نخستین موضوع باقی مانده یعنی منشأ آلودگی اورانیوم با غنای بالا و اورانیوم با غنای پایین که در برخی اماکن در ایران یافت شده، برخی اطلاعات دریافتی آژانس از سوی دیگر کشورها ممکن است در حل و فصل سوالات متعدد مربوط به

آلودگی مفید باشد. نم، در این راستا و با در نظر گرفتن پیچیدگی موضوع، تمام طرف های ذی ربط را به ادامه تلاش در جهت کمک به آژانس در مورد منشأ تهیه قطعات دعوت می کند و توجه دارد که این امر می تواند در تبیین موضوعات مطرح، مفید و موثر باشد.

۷. در مورد موضوع دوم، نم توجه دارد که آژانس به درک بیشتری در زمینه میزان و مقیاس برنامه ای که سانتریفیوژهای P^۱ در آن به کار رفته و همچنین مکان استفاده از آن نائل شده است. در همین راستا، نم امیدوار است که اطلاعات جدید ارائه شده از سوی ایران در مورخ ۳۰ می ۲۰۰۴ و همچنین بازدید اخیر ۵ روزه بازرسان آژانس از این کشور و بیانیه اخیر دبیرخانه در ارتباط با تبیین موضوع در اجلاس جاری، به زودی به حل و فصل موضوعات پیرامون برنامه سانتریفیوژ P^۲ منتج گردد.

۸. نم معتقد است که با استمرار همکاری ها، تنها موضوع باقی مانده به زودی حل و فصل خواهد شد. در این مرحله، حصول به شرایط عادی در این خصوص برطبق روال معمول مربوط به اجرای موافقت نامه پادمان و پروتکل الحاقی باید امکان پذیر باشد.

۹. نم خرسند است که شاهد روند رو به رشد حل و فصل مسائل باقی مانده بین ایران و آژانس است که مظهر آن گزارش های مداوم مثبت مدیرکل می باشد. نم معتقد است که هر موضوع و مسئله باید تنها بر اساس جنبه های فنی حل و فصل شود.

۱۰. در جهت نیل به این هدف، نم برای اتخاذ تصمیمات شورای حکام از طریق اجماع کمال اهمیت را قائل است و گفتگو و مذاکره مثبت بین کشورهای عضو بری حل و فصل فوری موضوع و تغییر مسیر آن از دستور کار شورا به درون چارچوب اختیارات آژانس را قویاً ترغیب نماید.

۱۱. در ارتباط با قطعنامه ای که ما به تازگی شاهد تصویب بدون رأی گیری آن توسط شورای حکام بودیم، مایل است موارد ذیل را به نمایندگی از سوی گروه نم به اطلاع برساند:

۱۲. ما متأسفیم که دغدغه های اصلی و مواضع نم در قطعنامه منعکس نشده است.

۱۳. در ارتباط با بندهای اجرایی ۷ و ۸ قطعنامه، کشورهای عضو گروه نم معتقدند این بندها به بررسی موضوعات در حالتی فراتر از اختیارات آژانس می پردازند. نم همچنین معتقد است این دو بند اجرایی بر حقوق مسلم کشورهای عضو برای توسعه و استفاده از انرژی اتمی در مقاصد صلح آمیز از طریق فناوری های موردنظر خود تأثیر سوء می گذارد و به آن لطمه

می زند. به علاوه، دو بند مذکور اهمیت و نقش پادمان و دلایل مترتب بر وجود آن ها را کاهش می دهد.

۱۴. درخصوص بند ۶ اجرایی قطعنامه و توجه به حق کشورهای مستقل در عمل به سایر تعهدات، نم بر این نظر است که شورای حکام نمی تواند کشورها را وادار به تصویب پروتکل الحاقی نماید و شورا باید در فرایند تصویب پروتکل، به استقلال و رویه های قانونگذاری ملی کشورها احترام بگذارد.

۱۵. علاوه بر آن چه در بالا ذکر شد، نم از مشاهده پیشرفت مداوم در جهت حل و فصل موضوع طی چندماه آینده در نتیجه همکاری مستمر ایران خرسند و دلگرم می گردد.

۱۶. نهایتاً این که مایلم اظهارات ایرادشده در سوابق این اجلاس منعکس گردد.

۴. توضیحات کتبی جمهوری اسلامی در مورد گزارش مدیرکل آژانس^۱

جمهوری اسلامی ایران خرسند است خاطر نشان سازد که گزارش مدیرکل به طور واضح نمایانگر آن است که گام های اساسی و تعیین کننده ای از سوی آژانس و ایران به سمت حل و فصل موضوعات باقی مانده از اجلاس قبلی شورای حکام تاکنون برداشته شده است. فعالیت های راستی آزمایی که در حال حاضر فراتر از موافقت نامه پادمان و پروتکل الحاقی در جریان است، به منزله دستاورد و تحولی مثبت برای ایران و آژانس می باشد. لازم است به ذهن بسپاریم که فقدان معیارها یا زمان بندی های شناخته شده یا مرسوم که براساس آن ایران می تواند خود را برای بازرسی های گسترده آماده کند، ایران را ناگزیر ساخت تا ارائه اطلاعات یا اعطای دسترسی ها را اساساً پس از درخواست های آژانس انجام دهد. اما در راستای همکاری و همانگونه که در گزارش مدیرکل مورد تأیید قرار گرفته، اقدام در جهت پاسخ به درخواست های آژانس در کامل ترین و سریع ترین شکل ممکن صورت گرفته است. از فوریه ۲۰۰۳ تاکنون بیش از ۶۷۰ نفر روز بازرسی در ایران انجام گرفته است که به نوبه خود، در تاریخ آژانس یکی از جامع ترین و سرزده ترین موارد راستی آزمایی به شمار می رود. به رغم این واقعیت که اعطای دسترسی تکمیلی مورد اشاره در ماده ۴ پروتکل الحاقی به لحاظ حقوقی و قانونی تنها پس از ارائه اظهارنامه ها به آژانس می توانست صورت گیرد، ایران به طور داوطلبانه ۱۲ مورد دسترسی را حتی قبل از تسلیم اظهارنامه هایش به آژانس اعطا کرده است که بیشتر آن ها با اطلاع قبلی ۲ ساعت یا کمتر بوده است. بررسی دقیق اطلاعات و مدارک ارائه شده در صفحات بعدی، به طور واضح اثبات خواهد کرد که:

۱. تمام موارد آلودگی ناشی از قطعات وارداتی از خارج بوده است تحول تدریجی یافته ها آژانس در ارتباط با آلودگی ۵۴ درصدی غنی سازی بالای اورانیوم اکنون این ادعای ایران را ثابت کرده که ۵۴ درصد آلودگی ناشی از قطعات وارداتی بوده است سایر نمونه برداریها به همراه همکاری طرفهای ثالث نیز اظهارات ایران پیرامون تنها مورد باقیمانده یعنی آلودگی و منشاء ۳۶ درصدی آلودگی را تصدیق خواهد کرد.

۲. اطلاعات و توضیحات ارائه شده توسط ایران در خصوص دیگر مسئله عمده معوقه یعنی برنامه سانتریفیوژ ۲۰۰۲ کامل و منسجم بوده و به هیچ روی در آن اطلاعات تغییر یافته یا متناقض راه نداشته است. تاخیر در نمونه برداری های محیطی نباید به ایران نسبت داده شود.

---

^۱ INFCIRC/۶۳۰, ۱۶ JUNE ۲۰۰۴.

۳. اظهارات ایران در مورد برنامه غنی سازی لیزری صحیح و منسجم بوده است

۴. از طریق شفافیت و همکاری کامل ایران از اکتبر ۲۰۰۳ به بعد توأم با راستی آزمایی های فشرده و جامع توسط آژانس، درحال حاضر تأیید کافی وجود دارد که آژانس طی آن بتواند فرایند طبیعی راستی آزمایی را برطبق اجرای طبیعی پروتکل الحاقی در یک فضای فنی و نه سیاسی آغاز نماید.

الف) مسئله آلودگی

۱. اظهارات کلی:

همانگونه که در بند ۴۶ گزارش مدیرکل ذکر شده، مسئله آلودگی یک موضوع پیچیده ای است که با ردپای قطعات و نه ماده هسته ای سروکار دارد. با گذشت زمان و افزایش تعداد نمونه برداری های محیطی، امکان نتیجه گیری منطقی و موجه از لحاظ فنی برای آژانس آسان تر می شود. اختلاف عمده بین آخرین نتیجه گیری های حاصله از تجزیه و تحلیل نمونه های بیشتر و نتیجه گیری های اولیه آژانس مبتنی بر تجزیه و تحلیل های اولیه تعداد معدودی از نمونه های اخذشده، گواهی بر این ادعاست. ما اطمینان داریم که از طریق نمونه برداری های اتفاقی دیگر و همکاری گسترده کشورهای ثالث با آژانس، مسئله کلیدی باقی مانده یعنی منشأ آلودگی ۳۶ درصدی ذرات اورانیوم ۲۳۵ شناسایی شده و موضوع حل و فصل خواهد شد. این موضوع توسط مدیرکل در بند ۴۶ گزارش مورد تأیید قرار گرفته است: آژانس، به برخی از اطلاعات از دیگر کشورها دست یافته که ممکن است در حل و فصل برخی سؤالات مربوط به آلودگی مفید و مؤثر باشد.

۲. مرور و بررسی گزارش آژانس:

نخستین نمونه های محیطی اخذ شده توسط آژانس در نطنز به عنوان مبنا و معیار کار، وجود ذرات اورانیوم باغنای بالا، با غنای پایین و با غنای طبیعی را نشان داد. ایران در مقام پاسخ به درخواست آژانس مبنی بر ارائه توضیحات، اعلام کرد که منشأ آلودگی قطعات آلوده وارداتی از طرف های واسطه بوده و ایران قادر به غنی سازی اورانیوم از طریق دستگاه های سانتریفیوژ گازی به میزان فراتر از ۱/۲ درصد اورانیوم ۲۳۵ نبوده است. با وجود این، ارائه گزارش و نتیجه گیری های اولیه از سوی آژانس که ممکن است تا حدی ناشی از اعمال فشار به آن برای جمع بندی زودهنگام بوده باشد، می تواند علامت و نشانه ای از یک هشدار جدی باشد.

در طول ۹ ماه گذشته و برپایه نتایج اولیه تجزیه و تحلیل های چند نمونه گرفته شده، آژانس در چند گزارش اخیر خود درخصوص توزیع آلودگی اورانیوم با غنای بالا و با غنای پایین و همچنین ارتباط این موضوع با مواد هسته ای و فعالیت های احتمالاً اظهارنشده، به نتیجه گیری و جمع بندی های مقدماتی پرداخت. تحقیقات و تحلیل های دقیق تر و جامع تر از سایر نمونه های اخذشده اضافی اثبات کرد که این نتیجه گیری های اولیه و زود هنگام که تردیدها و دغدغه های نابجایی ایجاد کرده، هیچ زمینه فنی نداشته است. یک نمونه آشکار، آخرین گزارش مربوط به تحلیل نمونه ها در مورخ ۱۵ می ۲۰۰۴ است که طی آن آژانس اطلاع داد "به طور کلی، این یافته ها از اظهاریه دولت (ایران) مبنی بر این که منشأ آلودگی ۵۴ درصدی اورانیوم باغناهی بالا قطعات سانتریفیوژ وارداتی است، حمایت می کند". ایران تردیدی ندارد که منشأ آلودگی ۳۶ درصدی نیز قطعات سانتریفیوژهای وارداتی است. نمونه برداری های بیشتر از قطعات، یک بار دیگر صحت استدلال ایران را اثبات خواهد کرد. این موضوع بدان دلیل درست است که ما شاهد تحول تدریجی نظرات آژانس درمورد اماکنی بوده ایم که در آنجا آلودگی ۳۶ درصدی یافت شده است. در ابتداء، در مورخ ۲۷ اکتبر ۲۰۰۳ این گونه ادعا شد که چنان آلودگی تنها در یک مکان یافت شده، درحالی در گزارش حاضر مشخص است که آلودگی در اماکن مختلف و بر روی قطعات وارداتی حادث شده است. همکاری دیگر کشورها به تسریع حل و فصل این موضوع کمک خواهد کرد.

ب) کار تحقیق و توسعه سانتریفیوژهای P۲

۱. اظهارات کلی:

متعاقب بازرسی های متعدد توسط آژانس و مذاکرات گوناگون با بازرسان درمورد برنامه تحقیق و توسعه سانتریفیوژهای P۱ و به ویژه توسعه پروژه ملی P۱، موضوع تحقیق و توسعه P۲ مورد بحث و گفتگو قرار گرفت و اطلاعات درخواستی به بازرسان ارائه شد. اطلاعات تکمیلی بعدی برپایه سوابق بازرسی هایی که دبیرخانه قبلاً در جریان آن قرار داشته، به شرح زیر جهت اطلاع کشورهای عضو تسلیم می گردد:

- در سال ۱۹۹۶، در جریان مذاکرات مربوط به قرارداد سانتریفیوژ P۱، طرف های واسطه مجموعه ای از نقشه های عمومی مهندسی در زمینه طراحی P۲ را در قالب کپی ارائه دادند. چنان چه طرف ایرانی علاقمند به این مدل پیشرفته از سانتریفیوژ بود، باید ترغیب به انعقاد

قرارداد جداگانه ای می گردید. معامله جدیدی به تصویب نرسید و به دلایل زیر نیز هرگز از سوی سازمان انرژی اتمی ایران پیگیری نشد: سازمان انرژی اتمی ایران از نتایج قرارداد نخست که قطعات مستعمل یا مرجوعی تحویل ایران شده بود، راضی نبود. در آن زمان، ایران مشکلات متعدد فنی داشت که بایستی آن ها را حل می کرد و هنوز به تبحر در زمینه طراحی P¹ نائل نشده بود، از این رو، دستیابی به چنان سانتریفیوژهای پیشرفته ای را برای خود بلندپروازانه می یافت.

- سازمان انرژی اتمی ایران پس از ارزیابی قابلیت های فنی و علمی ملی، به این نتیجه رسید که استوارکردن پروژه ملی بر اساس مدل P² دست کم تا زمان حصول به سطح مورد نیاز تخصص و توان کارشناسی در داخل کشور و کسب تبحر در قابلیت های مهندسی و ساخت و تولید سانتریفیوژ، امکان پذیر و عملی نیست. فقدان نقشه های تفصیلی ساخت سانتریفیوژ P² دلیل دیگری بر اتخاذ این تصمیم بود. کارشناس و متخصص آژانس تأیید که این تصمیم به لحاظ فنی منطقی و موجه بوده است. از این رو، نقشه های عمومی مهندسی کار تا سال ۲۰۰۲ به حالت غیرفعال و مسکوت باقی ماند.

- یک مهندس که قبلاً بر روی طراحی P¹ کار می کرد، پس از ترک سازمان انرژی اتمی ایران یک شرکت خصوصی تأسیس و پیشنهاد کرد که با روتورهای مرکب در زمینه سانتریفیوژ P² فعالیت کند. او دلایل انتخاب روتورهای مرکب با الیاف کربنی را به جای فولاد، به طور کامل برای بازرسان توضیح داد. تجارب کشورهای صنعتی، ادعای او را به اثبات می رساند. سازمان انرژی اتمی ایران برای نیل به این مقصود، طی توافقی با وی در مارس ۲۰۰۲ قراردادی یک ساله با او امضاء کرد که طی آن این فرد یک دستگاه کامل سانتریفیوژ را پس از انجام آزمایش دورانی با حداکثر سرعت ممکن تحویل دهد. این قرارداد، آزمایش تزریق گاز را شامل نمی شد. قرارداد مزبور به دلیل بروز مشکلات مربوط به قرارداد و مسائل مالی، در مدتی کمتر از یک سال مقرر عملاً پایان یافت. کارگاه شرکت خصوصی مذکور مورد بازرسی قرار گرفت و سایر درخواست های بازرسان آژانس به شرح ذیل با همکاری کامل سازمان انرژی اتمی ایران و شرکت خصوصی تأمین گردید. قرارداد این فرد به همراه گزارش پروژه تحقیقی وی که به سازمان انرژی اتمی ایران تحویل داده شده بود، در آوریل ۲۰۰۴ مورد بررسی بازرسان آژانس قرار گرفت. یادداشت های مربوط به آزمایشات وی که از نظر وی تنها سرمایه فکری او بود، در کارگاه شرکت به طور کامل از سوی بازرسان آژانس مورد بررسی قرار

گرفت. قطعات تولید شده توسط وی از سوی بازرسان آژانس مورد بازرسی قرار گرفت. بازرسان، فهرست کامل این قطعات را ثبت و ضبط کردند. نمونه ها و عکس های سرزده گرفته شدند و بالأخره این که به عنوان یک نشانه مبتنی بر همکاری از سوی ایران، به درخواست آژانس قطعات توسط بازرسان مهروموم شد. گزار تحقیق و توسعه در مورد P۲ که به بازرسان ارائه شد، شامل اطلاعات فنی و آزمایشگاهی از جمله مشکلات فراروی و پیشرفت های حاصله از قبیل سرعت دورانی حاصله در این ارتباط بود. در همین حال، محقق ناگزیر بود گزارشی در زمینه اصول تئوریک را که بر پایه آن تحقیقات خود را انجام داده و قادر شده بود به تعهدات ناشی از قرارداد عمل کند، ارائه نماید. علاوه بر گزارش، بررسی جامع یادداشت ها که شامل جزئیات آزمایش های او می شد، تصویر شفافی از پروژه ارائه داد. بازرسان بلافاصله پس از بازرسی ها تأیید کردند که وی خود هم در تئوری و هم در عمل بسیار ذی صلاح و متبحر است. بازرسان هرگز آن چه را که در بند ۳۷ در ارتباط با گزارش او به سازمان انرژی اتمی ایران منعکس شده بود، مطرح نکردند.

۲. مرور و بررسی گزارش:

۲-۱- ارتباط منطقی و سازگاری اظهارات ایران در مورد برنامه تحقیق و توسعه P۲:

مدارک و سوابق موجود از مذاکرات و مصاحبه های انجام شده توسط آژانس که در ذیل نشان داده شده، به خوبی بیان گر آن است که اظهار نظر آژانس در بند ۲۲ گزارش که مبین ارائه اطلاعات جدید و متناقض در مورد سانتریفیوژ P۲ است و به ارزیابی آژانس در بند ۴۷ مبنی بر این که اطلاعات در مورد P۲ در برخی موارد همچنان دارای موارد تغییر یافته یا متناقض است منجر شد، بدون توجه منطقی بوده و ممکن است علت آن بررسی ناکافی مصاحبه های پیش تر به عمل آمده باشد. در ملاقات با بازرسان آژانس در مورخ ۲۸ ژانویه ۲۰۰۴، مهندس مذکور اعلام کرد که در طول دوره قراردادش توانسته است تمام قطعات یک دستگاه را در کارگاه خود بسازد، به استثنای مگنتی که آن را از خارج خریداری کرده و روتور مرکبی که در کارگاه دیگری ساخته شده (بعدهاً مورد بازدید بازرسان آژانس قرار گرفت) و همچنین گوی و محوری که در کارگاه سازمان انرژی اتمی ایران لحیم کاری (جوش) شده بودند.

از این رو، اطلاعات ارائه شده در بند ۲۲ سند GOV/۲۰۰۴/۳۴ مبنی بر این که ایران برخی از مگنت های مربوط به سانتریفیوژ P۲ را از طریق تأمین کنندگان آسیایی وارد کرده و این که روتورهای مرکبی که در ایران ساخته شده بود در واقع در کارگاه دیگری ساخته شده اند، با آن چه که مهندس مورد نظر در ملاقات اولیه اش در ژانویه اعلام کرده بود، تطابق دارد و منجر به کشف یا تحولی جدید

نمی شود. به همان طریق، این استدلال در آن بند که "ایران تأیید کرده است که برخلاف این اظهارنظرهای اولیه"، نادرست بوده و با حسابرسی های مربوط به ژانویه ۲۰۰۴ بازرسان سازگاری ندارد. در همان، بند عبارت مقامات ایرانی ابتداء اظهار داشته اند که ایران هیچ سانتریفیوژ P۲ یا قطعات مربوطه را از خارج وارد نکرده اما تمام قطعات از جمله روتورهای مرکب را ساخته نیز نادرست است، چرا که به عنوان مثال در طول مذاکرات با بازرسان در ژانویه ۲۰۰۴ و همچنین در سند شماره INFCIRC/۶۲۸ ایران مجدداً تکرار کرده است که هیچ قطعاتی از P۲ را از طرف واسطه دریافت نکرده است. مگنت های خریداری شده توسط فرد مذکور از واسطه ها دریافت نشده، بلکه از طریق یک شرکت آسیایی که آژانس قبلاً گزارش آن را مورد تأیید قرارداد، خریداری شده است.

۴۰۰۰ مگنتی که در گزارش مورد اشاره قرار گرفته، هرگز از یک شرکت اروپایی خریداری نشده است. نسخه ای از صورت حساب ها و فاکتورها به بازرسان تحویل شد. کل مگنت های خریداری شده توسط این شخص، حدود ۱۵۰ عدد است (مگنت های دارای کیفیت پائین در پروژه او به کار نرفته است) که به بازرسان ارائه شده است. این اطلاعات رافع ابهامات مطرح شده در بندهای ۲۳ و ۲۴ گزارش است. عبارت "تعداد سانتریفیوژهای مونتاژ شده و آزمایش شده" در بند ۳۸ حاکی از فقدان توجه لازم به متن قرارداد او و توضیحات وی می باشد. براساس متن قرارداد وی با سازمان انرژی اتمی، بازرسان اطلاع داشتند که این فرد قرار بود تنها یک دستگاه سانتریفیوژ بدون مواد هسته ای را مونتاژ و آن را آزمایش کند. در نتیجه دیگر مذاکرات فشرده با این مهندس در ۳۰ می ۲۰۰۴، بازرسان آژانس طی نشست آخر خود با مقامات ایرانی در دوم ژوئن ۲۰۰۴ این نتیجه گیری خود را تأیید کردند که اظهارات ایران در مورد تحقیق و توسعه P۲ با یافته هایشان سازگار است. از این رو، آنان نه تنها تردیدی مطابق آن چه در بند ۲۶ مطرح شده بود نداشتند، بلکه در واقع در مورد امکان انجام آزمایش سانتریفیوژ براساس طراحی P۲ که مستلزم تهیه قطعات از خارج و ساخت بدنه و اجزای سانتریفیوژ در چارچوب محدوده زمانی اعلام شده بود، متقاعد و مجاب شدند. از این رو، تردید اکنون برطرف و مسئله رفع شده است.

۲-۲- تأخیر در نمونه برداری؟

در بند ۴۸ گزارش این ادعا به طور گسترده مطرح شده که تأخیر و تعلل در بازدیدها توسط ایران تا اواسط آوریل، که در واقع برای اواسط مارس برنامه ریزی شده بود، از جمله بازدید متخصصان سانتریفیوژ آژانس از تعدادی از اماکن ذی ربط در برنامه غنی سازی سانتریفیوژ P۲، منتج به

تأخیر در نمونه برداری ها و تحلیل های مربوطه گردید. اما حقایق ذیل الذکر از این ادعا حمایت نمی کند:

بازرسان آژانس ۲۷ مارس ۲۰۰۴ وارد تهران شدند، نه در نیمه ماه آوریل. تأخیر درخواست شده تا ۱۰ آوریل صرفاً مربوط به اجرای تدابیر جدیداً اعلام شده برای تعلیق در آن زمان بود. بازرسان مختلف از ۲۷ مارس تقریباً به صورت مستمر در ایران حضور داشته اند. هیچ مانعی بر سر راه بازرسان برای بازدید یا نمونه برداری از قطعات P۲ یا اماکن دخیل در برنامه P۲ از زمان ورود آن ها در ۲۷ مارس ۲۰۰۴ وجود نداشته است (این موضوع در بیانیه رسمی شماره ۱۷/۲۰۴۹-۱-۳۵۰ مورخ ۱۵ مارس ۲۰۰۴ به آژانس مورد اشاره قرار گرفته است). بازرسان آژانس به میل و انتخاب خود، قطعات P۲ را تنها پس از اواسط آوریل ۲۰۰۴ مورد بازرسی قرار دادند. درخواست آنان برای بازدید از کارگاهی که در آن روتورهای مرکب ساخته می شد، به موقع اجابت شد. بازرسان آژانس، طی بازدید نیمه آوریل خود تنها فهرست قطعات P۲ را برداشت کردند و در این بازدید، حتی به دنبال نمونه برداری نیز نبودند. بازرسان به انتخاب و تمایل خود، تا اواسط می ۲۰۰۴ هیچ اقدامی برای نمونه برداری نکردند. از این رو، تأخیر در نمونه برداری های محیطی و تحلیل های مربوط نباید به ایران نسبت داده شود.

ج) غنی سازی لیزری

۱. اظهارات کلی:

به دنبال پیشرفت های حاصله در پروژه غنی سازی با سانتریفیوژ و بروز مشکلات فنی، پروژه های غنی سازی لیزری پایان یافت و تجهیزات مربوطه برچیده شد. آژانس تاریخچه پروژه از جمله قراردادها با تأمین کنندگان خارجی را به طور کامل مورد بررسی قرارداد. اماکن مورد بازرسی قرار گرفتند و نمونه برداری های اتفاقی و سرزده انجام گرفت.

۲. بررسی گزارش آژانس:

۲-۱- سطح غنی سازی:

سوء استنباط مربوط به سازگاری اظهاریه های ایران در مورد سطح غنی سازی لیزری که تا حدی در اثر عبارت بندی بند ۳۳ گزارش می باشد، باید تصحیح شود. ایران در نامه مورخ ۲۱ اکتبر ۲۰۰۳ به مدیرکل خبرداد که در جریان عملیات در آزمایشگاه جامع جداسازی در مرکز تحقیقات هسته ای تهران و لشگرآباد، حدود ۸ کیلوگرم فلز اورانیوم در اتاقک ها تبخیر شد و این که جداسازی غنی سازی در قرارداد مورد تصریح قرار گرفته است و در برخی آزمایش ها غنی سازی بالا در قالب میلی گرم حاصل

شد. طی نخستین مصاحبه با بازرسان آژانس در این زمینه که در ۲۸ اکتبر ۲۰۰۳ انجام شد، متخصص ایرانی لیزر اظهار داشت ما توانستیم به هدف مصرح در قرارداد نائل شویم و در بعضی مواقع، به غنی سازی دورقمی برسیم. این اشاره بند ۳۳ گزارش که تجهیزات قادر بود اورانیوم را تا سطح ۳ درصد اورانیوم ۲۳۵ که در قرارداد آمده و حتی اندکی بیشتر از آن (بند GOV/۲۰۰۳/۷۵/۵۹) غنی سازی کند، به طور صحیح اطلاعات پیشین از سوی ایران که در بالا به آن اشاره شد را انعکاس نمی دهد. سوء استنباط به واسطه کاربرد واژه "اندک" ایجاد می شود که در نامه ۲۱ اکتبر ۲۰۰۳ ایران یا مصاحبه بعدی با متخصص مربوطه (که به طور خاص به غنی سازی دورقمی اشاره کرده بود) به کار نرفته و ممکن است سهواً توسط آژانس در گزارش ماه نوامبر آن اضافه شده باشد. سوء تفاهم مذکور در گزارش معاون مدیرکل در امور پادمان که در ۱۰ ژوئن ۲۰۰۴ به شورای حکام ارائه شد، مورد تأیید قرار گرفت و سپس تصحیح گردید. به هر حال، شایان توجه است که متخصصان فناوری غنی سازی با لیزر به خوبی به این حقیقت واقف اند که منوط به تنظیم و اداره مناسب تجهیزات، برخی مواقع می توان ذراتی را با درجه غنی سازی بالا مثلاً ۱۵ درصد که در گزارش انعکاس یافته و یا حتی ارقام بالاتر در برخی نواحی ظرف مخصوص جمع آوری به دست آورد که به هیچ وجه نشانه قابلیت سیستم در ادامه این روند به صورت مستمر و درازمدت نیست.

۲-۲- قابلیت تولید:

درمورد گزارش آژانس در بند ۳۴، همانگونه که ایران در مکاتبات پیشین خود با آژانس روشن ساخت، یک بار دیگر تبیین این موضوع مهم است که سیستم لیزری با قابلیت یک گرم در ساعت هرگز به طور کامل حاصل نشده است. به نظر می رسد نوعی اشتباه در مورد پروژه های متفاوت غنی سازی لیزری با دو کشور مختلف (الف و ب) با قابلیت های مختلف غنی سازی به وجود آمده باشد. موضوع مورد اشاره در بند ۳۴ مربوط به قرارداد با تأمین کننده (ب) می باشد. این قرارداد قبل از رسیدن تمام تجهیزات، پایان یافت و تنها تعداد معدودی تجهیزات یعنی محفظه با لوازم جانبی آن واصل شد و قطعات اصلی همچون لیزرها هرگز تحویل داده نشدند. عبارت نصب تجهیزات جداسازی ایزوتوپ با تبخیر لیزری اتمی در خط نخست بند ۳۴، خواننده را گمراه می کند و این القاء ایجاد می شود که کل سیستم با قابلیت غنی سازی یک گرم در ساعت قبلاً نصب شده است، یعنی این که تنها این مورد وجود داشته و کل قرارداد به طور کامل اجراء شده است. به هر حال، قرارداد کاملاً اجرا نشد و قطعات مهم و کلیدی (لیزرها) هرگز تحویل داده نشد. در واقع، متصدی با استفاده از محفظه دریافتی از تأمین کننده (ب) همراه با لیزرهای دریافتی از تأمین کننده (الف)، سعی کرد برخی

آزمایشات را درمورد عملکرد محفظه انجام دهد. چندماه بعد و قبل از بازدید نخست آژانس از لشگرآباد در اکتبر ۲۰۰۳، سیستم آزمایشی فوق به دلیل پایان قرارداد برچیده شد. سیستم مربوطه با قابلیت تولید یک گرم در ساعت هرگز نصب یا عملیاتی نشد و این وضعیت مستمراً ادامه یافت. از این رو، عبارت "ایران قادر به عملیاتی کردن مستمر نبوده" که در بند ۳۴ به آن اشاره شده، گمراه کننده است.

۵. قطعنامه شورای حکام^۱

شورای حکام

الف) با یادآوری قطعنامه های مصوب شورا در ۱۳ مارس ۲۰۰۴ (GOV/۲۰۰۴/۲۷)، ۲۶ نوامبر ۲۰۰۳ (GOV/۲۰۰۳/۸۱)، ۱۲ سپتامبر ۲۰۰۳ (GOV/۲۰۰۳/۶۹) و بیانیه مورخ ۱۹ ژوئن ۲۰۰۳ شورا (GOV/OR/۱۰۷۵)؛

ب) با توجه همراه با قدردانی به گزارش مورخ ۱ ژوئن ۲۰۰۴ مدیرکل (GOV/۲۰۰۴/۳۴) در مورد اجرای پادمان در ایران؛

ج) با تأکید بر قدردانی خود از این که ایران به اقدام خود به گونه ای که پروتکل الحاقی لازم الاجراء باشد، ادامه داده است و با توجه به همراه با خرسندی به این که ایران اظهارنامه های اولیه مبتنی بر آن پروتکل را به آژانس تسلیم کرده است؛

د) در عین توجه به این که ایران هنوز می بایست آنچه که در قطعنامه های گذشته شورا خواسته شد، پروتکل را تصویب نماید؛

ه) با یادآوری تصمیم های داوطلبانه ایران در مورد تعلیق تمامی فعالیت های مربوط به غنی سازی و بازفرآوری و اعطای اجازه به آژانس جهت راستی آزمایی این تعلیق، با توجه همراه با نگرانی به این که همانطور که در گزارش مدیرکل به تفصیل بیان شده این راستی آزمایی در برخی موارد با تأخیر مواجه شده و تعلیق به خاطر ادامه تولید تجهیزات سانتریفیوژ هنوز جامع نیست؛ همچنین با توجه همراه با نگرانی نسبت به این که تصمیم ایران در مورد ادامه تولید UF₆ در مغایرت با برداشت قبلی آژانس از دامنه تصمیم ایران در مورد تعلیق است و نیز با توجه به اینکه ایران ۱۰ روتور مونتاژ شده سانتریفیوژ را برای فعالیت های تحقیقاتی نگاه داشته است؛

و) با دلگرمی از ارزیابی مدیرکل مبنی بر این که پیشرفت خوبی در اقدامات توافق شده در سفر اوایل آوریل مدیرکل به تهران صورت گرفته و این که آژانس به پیشرفت در رسیدن به درک جامعی از برنامه هسته ای ایران ادامه می دهد؛ در عین توجه با نگرانی از این که بعد از تقریباً دو سال از زمانی که برنامه اظهار نشده ایران به اطلاع آژانس رسید، برخی مسائل و به ویژه دو مسئله کلیدی درک محدوده و ماهیت برنامه غنی سازی ایران و منشأ تمام آلودگی های اورانیوم با غنای بالا در ایران و دامنه ماهیت کار انجام شده بر مبنای طرح سانتریفیوژ پیشرفته P₂ همچنان باقی است؛

^۱ GOV/۲۰۰۴/۴۹, ۱۸ JUNE ۲۰۰۴.

ز) در این چارچوب، با توجه همراه با نگرانی جدی به این که اطلاعات مهم درمورد برنامه سانتریفیوژ P۲ اغلب تنها پس از درخواست های مکرر و در برخی موارد به صورت ناقص ارائه شده اند و همچنان فاقد شفافیت لازم هستند و همچنین این که اطلاعات ارائه شده در زمینه آلودگی تا این تاریخ برای حل این موضوع پیچیده کافی نبوده است؛

ح) با توجه همراه با قدردانی به این که آژانس اطلاعاتی را از کشورهای دیگر دریافت کرده که می تواند برخی مسائل مربوط به آلودگی را حل کند؛

ط) با توجه همراه با نگرانی به این که تحقیقات آژانس قصورهای بیشتری را در اظهارنامه های ایران از جمله اظهارنامه اکتبر، خصوصاً درمورد واردات قطعات P۲ از خارج و آزمایشات غنی سازی لیزری که نمونه هایی از غنی سازی تاحد ۱۵ درصد را تولید کرده آشکار ساخته و همچنین با توجه به این که کارشناسان آژانس سؤالات و تردیدهایی را در رابطه با توضیحات ارائه شده از جانب ایران در رابطه با این برنامه که مستلزم توضیحات بیشتر است، ابراز داشته اند؛

ی) با شناسایی حق لاینفک کشورها به توسعه و کاربرد عملی انرژی اتمی جهت مقاصد صلح آمیز، از جمله تولید نیروی برق برطبق تعهدات آن ها تحت معاهدهو با توجه به به نیازهای کشورهای درحال توسعه؛

ک) با تأکید بر نیاز به پادمان مؤثر به منظور ممانعت از استفاده از مواد هسته ای برای مقاصد ممنوعه در نقض موافقت نامه پادمان و تأکید بر اهمیت حیاتی پادمان مؤثر برای تسهیل همکاری در زمینه انرژی هسته ای؛

ل) با تأیید بیانیه مورخ ۱۴ ژوئن مدیرکل مبنی بر این که برای جامع بودن و اعتبار روند بازرسی، لازم است این مسائل ظرف چندماه آتی بسته شوند؛

۱. تصدیق می کند که همکاری ایران منجر به دسترسی آژانس به تمامی محل های مورد درخواست، از جمله چهارکارگاه متعلق به سازمان صنایع دفاع شده است.

۲. در عین حال، از این واقعیت، همانطور که در گزارش کتبی و شفاهی مدیرکل اشاره شده است، همکاری ایران آنگونه که می بایست کامل، به موقع و فعال نبوده است و خصوصاً اینکه ایران بازدیدهای برنامه ریزی شده برای نیمه ماه مارس از جمله بازدیدهای کارشناسان سانتریفیوژ آژانس از برخی محل های درگیر در برنامه غنی سازی سانتریفیوژ ۲ را تا نیمه آوریل به تعویق انداخته و در برخی موارد موجب تاخیر در نمونه برداری های محیطی و تحلیل آنها شده است، ابراز تاسف می نماید.

۳. تاکید می نماید که با گذشت زمان، اقدام فعالانه ایران برای قادر ساختن آژانس به کسب درکی کامل از برنامه غنی سازی ایران، از طریق ارائه تمام اطلاعات مربوط و نیز تامین دسترسی فوری به تمام محل ها، اطلاعات و افراد مربوط، بیش از هر زمان اهمیت یافته و از ایران می خواهد همکاری خود را ادامه داده و تقویت نماید تا آژانس بتواند تضمین های لازم در مورد فعالیت های هسته ایران را به جامعه بین المللی ارائه دهد.
۴. از ایران می خواهد تمامی گامهای لازم را به منظور کمک به حل کلیه مسائل عمده خصوصا آلودگی های اورانیوم با غنای کم و زیاد مکشوفه در محل های مختلف ایران، از جمله از طریق ارائه اطلاعات اضافی مربوط پیرامون مبدا قطعات مورد بحث و توضیح در مورد وجود رده ای از ذرات اورانیوم ۳۶ درصد غنی شده و همچنین مسئله ماهیت و دامنه برنامه سانتریفیوژ ۲ پ ایران از جمله از طریق ارائه اسناد و توضیحات مطابق با درخواست آژانس با فوریت بردارد.
۵. از تسلیم اظهارنامه های ایران بر طبق ماده ۲ و ۳ پروتکل الحاقی استقبال می کند و بر اهمیت پایبندی ایران به مهلت های تعیین شده برای اظهارنامه های بعدی مبتنی بر ماده ۲ و ۳ پروتکل و اینکه تمامی این اظهارنامه ها می بایست صحیح و کامل باشند، تاکید می نماید.
۶. بر اهمیت ادامه عمل ایران بر مبنای مقررات پروتکل الحاقی به منظور تامین اطمینان خاطر جامعه بین المللی در مورد ماهیت برنامه هسته ای ایران تاکید می نماید و از ایران می خواهد بدون تاخیر پروتکل راتصویب نماید.
۷. یادآور می گردد که در قطعنامه های قبلی شورا از ایران خواسته شده است تمامی فعالیت های مربوط به غنی سازی و بازفرآوری را معلق سازد از تصمیم داوطلبانه ایران در این رابطه استقبال می نماید. از اینکه این تعهدات به طور جامعه به اجرا در نیامده اند ابراز تاسف می نماید و از ایران می خواهد فوراً تمامی کاستی های باقیمانده را اصلاح نماید و تغایر موجود در رابطه با برداشت آژانس از دامنه تصمیم های ایران در مورد تعلیق را از جمله از طریق پرهیز از تولید **۶۰Co** و هرگونه قطعات سانتریفیوژ رفع کند و همچنین آژانس را قادر سازد به طور کامل تعلیق را راستی آزمایی نماید.
۸. در رابطه با تصمیم های داوطلبانه ایران در مورد تعلیق تمامی فعالیتهای مربوط به غنی سازی و بازفرآوری از ایران می خواهد به عنوان یک اقدام اطمینان ساز دیگر به شکل داوطلبانه تصمیم خود را در مورد آغاز تولید آزمایشی تاسیسات تبدیل اورانیوم مورد بررسی مجدد قرار دهد و

همچنین به عنوان یک اقدام اطمینان ساز دیگر تصمیم خود در مورد آغاز ساخت یک راکتور تحقیقات آب سنگین را مورد بررسی مجدد قرار دهد، چرا که تغییر این تصمیمات اعاده اعتماد بین المللی را که از گزارشهای قبلی فعالیتهای هسته ای اعلام نشده ایران تحت تاثیر قرار گرفته بود برای ایران آسانتر خواهد ساخت.

۹. یادآور می گردد که همکاری کامل و فوری تمامی کشورهای ثالث با آژانس برای روشن ساختن برخی مسائل عمده خصوصا آلودگی حیاتی است.

۱۰. مدیرکل و دبیرخانه را به خاطر تلاش های حرفه ای و بی طرفانه ایشان برای اجرای موافقتنامه پادمان ایران و پروتکل الحاقی تا زمان لازم الاجرا شدن آن همچنین راستی آزمایی تعلیق فعالیتهای مربوط به غنی سازی و بازفرآوری ایران و تحقیق در مورد منابع و طرق تامین مورد ستایش قرار می دهد.

۱۱. از مدیرکل درخواست می کند قبل از نشست ماه سپتامبر شورا و یا در صورت تناسب زودتر از آن در مورد این مسائل و نیز در مورد اجرای قطعنامه حاضر و قطعنامه های قبلی در مورد ایران گزارش دهد.

۱۲. تصمیم می گیرد که موضوع همچنان در دستور کار آن بماند.